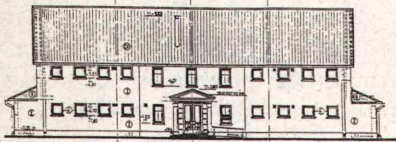

Alapkő a tornateremhez

Október 4-10. között rendezték meg a már hagyományos Damjanich Napokat a halasi úti általános iskolában. Az idén 70 éves fennállását is ünneplő intézmény gazdag programmal várta a jelenlegi és az öreg diákokat. Volt játék "osztályhatárok" nélkül, meghívásos labdarúgótorna, tanítási bemutató, népdaléneklési verseny, kirándulás, osztálytalálkozó. Emléktáblát avattak Vécsey Jenő tanító tiszteletére, megemlékeztek október 6-áról és az iskola egykori tanítóiról is. Ám az iskola jövője szempontjából nagyon fontos eseményre is sor ke-

rült: Probojáczné Túri Éva elhelyezte az alapkövét annak a tornateremnek, amelyet a KTE sportegyesület segítségével építenek föl. A tervrajz (képünkön) ígéretes.

A tudomány ünnepe

A Magyar Tudomány Napja Előnapján, november 2-án tudományos ülést tartanak Kecskeméten a Tudomány és Technika Házában a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, országszerte és Bács-Kiskun Megyei Szervezete és a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Területi Szövetsége szervezésében. A rendezvény fővédnöke Glatz Ferenc, az MTA elnöke. A MTESZ az először 1997. november 2-án megtartott Előnap Tudományos Emléklést követően

évente megrendezi ezt a konferenciát az MTA területi bizottságainak közreműködésével. Az idei tanácskozás vezérgondolata: a tudomány és társadalom viszonya az ezredforduló Magyarországnak kormányzati programjában. Az előadók között lesz többek között dr. Enyedi György, az MTA alelnöke, dr. Pálinkás József, az Oktatási Minisztérium államtitkára, Havass Miklós, a MTESZ alelnöke.

A tudományos ülés ünnepi koncerttel zárul.

Kisgazdanap a főtéren

A kisgazdák helyi szervezete főtéri őszi népiünnepélyt szervezett, ahol beszédet mondott Torgyán József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, akit utána hosszasan faggattak újságírók és érdeklődők.

Megkezdődött az egyetemi közgazdászképzés Kecskeméten

Tóth Sándor felvétele

A volt Rudolf laktanyában, a Közép Európa Egyetem Alapítvány által felújított épületben, megindult a Miskolci Egyetem kihelyezett tagozatán a (levelező) közgazdász képzés. Képünk a tanévnyitón készült.

Kecskeméti közéleti lap

Vendégváró

Közter

II. évfolyam 10. szám

Ára: 28 Ft
1999. október

Marosvásárhely Kecskeméten

A Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület és a városi önkormányzat együttműködésével, valamint az Ilylyés Közalapítvány támogatásával - számos kecskeméti intézmény, szervezet és vállalkozás jelentős anyagi hozzájárulásával - kétnapos rendezvényre kerül sor október 22-23-án a megyeszékhelyen. A vendégek pénteken délelőtt ellátogatnak tucatnyi szakmai partnereikhez, és ebéd után fogadják őket a Városházán dr. Szécsi Gábor polgármester. A Technika Házában neves marosvásárhelyi helytörténészek 15 órától vetített képes előadáson mutatják be városukat. Október 23-án a marosvásárhelyi delegáció is részt vesz a koszorúzási ünnepségen. Nyilvános gálaest kezdődik szombaton 18 órakor az Erdei Ferenc Általános Művelődési Központban. A műsor Kodály Szent István énekével (Viva la Musica, Smuta Attila kórusa) kezdődik. Verset mond Ilylyés Kinga, a neves marosvásárhelyi előadóművész. Gálfalvi György, a LÁTÓ irodalmi folyóirat helyettes főszerkesztője naplójegyzeteiből mond el néhányat a közönségnek. Haáz Bence oboán Bartók Három Csik megyei népdalát adja elő, Bogatila Ana hegedűn Saint-Saens egyik művét játssza. (Közreműködik Szilvási Katalin zongoraművész.) Selmeczi János hegedűművész Csiky Boldizsár Passacaglia Bolyai képletére c. darabját adja elő. Varro János főiskolai tanár kiadás előtti könyvéből ismertet részletet. A kecskeméti Szentesi Lilla mezősegi dalokat énekel. Fellép a marosvásárhelyi Nemzeti Színház két művésze: Nagy István és Farkas Ibolya. Selmeczi János (hegedű) és Selmeczi György (zongora) virtuózkettőse is érdekesnek ígérkezik. A műsort vezeti Varga Mónika KTV, és Nagy István.

A napokban Marosvásárhelyen is megalakult a Baráti Kör Társaság, jelezve, hogy a két város között a civil kapcsolatok tovább erősödnek. Alapítói közel negyvenen, a város közeleti, gazdasági, kulturális és egyházi életének magyar és román nemzetiségű prominensei.

A most felújított Keresztelő Szent János Plébániatemplom Marosvásárhelyen

A hétvégi gálaest neves marosvásárhelyi rendezői, Ilylyés Kinga előadóművész és Csiky Boldizsár zeneszerző.

Nemzeti ünnepünk

Október 23-án 10 órakor a Kosuth szobornál tartják meg a városi ünnepséget, beszédet mond dr. Szécsi Gábor polgármester, majd a koszorúzás következik. Az 56-os Szövetség, a POFOSZ és a Nemzetőrség szervezésében koszorúznak a Börtön falán lévő emléktáblánál is, beszédet mond dr. Lesznyák József. November 4-én 14 órakor a Köztemetőben az 1956-os kopjafa köré gyűlnek az emlékezők a TIB szervezésében. A beszédet dr. Szécsi Gábor mondja.

Lélektől - lélekig

Olykor komolyan elgondolkodtató, olykor igazi szellemi felfrissülést hozó, olykor pedig a szó legnemesebb értelmében lélekemelő pillanatoknak lehetnek részesei, akik október ötödikén, az idei őszi első szomorkás, esőszítalós napján a városháza dísztermében tölthették délelőttjüket, kora délutánjukat. Ürügyként a kellemes szeánszra a mentálhigiénés világnap szolgált. Civilül ez körülbélül azt takarja, hogy az esztendőnek ezen a napján, immár hosszú évek óta, a művelt világ jobbik fele a lelki egészség mi-benlétéről, annak szükségességéről, de legfőképpen hiányának bonyolult okairól elmélkedik. Főleg az úgynevezett szakemberek persze, de hát ugyan eldönthető-e mindig egyértelműen, hogy a lélek dolgaiban kicsoda is kinek a professzora?

A kecskeméti konferencián pulpitusra lépő hazai és vendégelőadók mindenesetre egytől egyig bebizonyították: nem csak a téma köré szőtt magvas gondolataikat képesek érzékletesen, sőt élvezetesen interpretálni, de saját elbizonytalanodásaikat, gyarlóságait ismét - oly sokadszorra - azt igazolta: valódi tekintélyt csak az elmélyült tudással párosuló mély-séges humánus teremthet. A szakmai nagyszerűség leggyakoribb velejárója a puritán egyszerűség. Platontól az elektronikus kommunikációig, a századforduló paraszti és polgári családjaitól a panelkapcsolatokig ívelt a napjaink lelki elsvatagiasodásának okait kereső-magyarázó fejtegetések sora. A konferencia délutáni programján szereplő, könnyedebb

"Ó, csillag, mit sírsz! Messzebb te se vagy,
Mint egymástól itt a földi szívek!
A Szíriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?"

Ó, jaj, barátság és jaj, szerelem!
Ó, jaj, az út lélektől lélekig!
Küldözzük a szem csüggött sugarát,
S köztünk a roppant, jeges űr lakik!"

/Tóth Árpád/

műfajú, illusztrációkban gazdag előadásokból felcsillan az érzelmi elsvárosodás megelőzésének gyógyításának egyik legkelleme-sebb lehetősége is. Mi lehet képes fájdalommentes beavatkozások nélkül visszaadni valamelyest a lélek megbomlott-felzaklatott harmóniáját? Nem más, mint a maga is mindig változó, új és új formákban testet öltő művészet. A vers, a zene, a festészet. Akár úgy, mint átél, befogadott élmény, akár mint az érzelmek nyilvánítás, önkifejezés spontán eszköze.

A belémlyűt kisördög azonban nem hagyott e gyönyörűséges jutalomjáték közepette sem teljesen elandalodni. Igen tiszteletlenül abba gondoltam bele, vajon ezek a bájosan emberi léptékű tudósok, köztük a lefegyverzően sármos kecskeméti professzor, akinek saját bevallása szerint két hónapra előre be van táblázva minden napja - konferenciák, kongresszusok várják, ahol az ittenihez hasonlóan issza okos szavait a csillogó szemű hallgatóság -, a saját életükben is oly jól tudják-e kamatoztatni a lélek rejtelméről felhalmozott ismereteiket, vagy a privát szférában, hozzánk hasonlóan, ők is esetenül csetlenek-botlanak?

És ha igen, az vajon milyen üzenettel bír számunkra, a lélek útvesztőiben csupán ösztöneinkre, tétova érzéseinkre hagyatkozva eligazodni próbálók számára?

Szabó Klára

Október, magyar tragédiák hónapja

A természet októberi hervadásával, az elkerülhetetlen elmúlás szomorú érzete kerít hatalmába bennünket. Pedig mi ez a porszemnyi bánat ahhoz a tragédiához képest, amelyet ezer év októbereiben szenvedett el. Nemzetünk és jobsorsra érdemes fiai.

még ebben a gyászos hónapban végrehajtott szörnyű tömegmészárlások (Kossuth tér, Mosonmagyaróvár, Tiszakécske), százak kivégzése tettek soha el nem múltó tragikus emlékünné.

Azonban a korábbi évszázadok októberei is kíméletlenek voltak a magyarságra nézve. Sőt, közel ezer

Nem nélkülözhetünk koncepciók perektől, kivégzésektől terhes októbereket már 1556. Előtt sem. 1554. Október 18-án fogták el a törökök Bornemissza Gergely egri várkapitányt, akit Isztambulban ki is végeznek. 1701. október 15-én Martin Hoche ügyész Rákóczi Ferenc hűtlenségi perében fej- és jószágvesztésre szóló ítéletet kér a fejedelmre. 1710. október 28-án, a császáriak elfoglalják és Budán kivégzik Béri Balogh Ádám brigadéroszt. Társát Czelder Orbán kuruc brigadéroszt 7 évvel később Kassán végzik ki, ugyancsak októberben. 1794. október 20-án indul a magyar jakobinusok hűtlenségi pere. 1849. október 6 és október 25 között az osztrákok kivégzik Batthyány Lajos miniszterelnököt, szabadságharcunk 13 főtisztjét, Csányi László minisztert, Jeszenák János kormánybiztosot, báró Perényi Zsigmondot az országgyűlés felsőházának elnökét, Szacsavay Imrét, a képviselőház jegyzőjét és Kazinczy Lajos honvéd tábornokot. 1853. október 11-én halálos ítéletet hirdet a nagyszabasi törvényszék és kivégzik Török János marosvásárhelyi tanárt, Horváth Károly háromszéki birtokost és Gálfi Mihály udvarszéki ügyvédet, a székelyföldi mozgalom vezetőit. 1946. október 22-30 között a jugoszláviai népbíróság halálos ítélete alapján karóba húzzák vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredest és kivégzik nyolc társát. 1949. október 21-én a demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés vádjával halálra ítélik és október 24-én már ki is végzik Pálffy Györgyöt, Korondy Bélát, Németh Dezsőt és Horváth Ottót. Ez utóbbi eseményekkel egyidőben, 1949. októberében Romániában, hazaárulás (?) vádjával ítélik el Balogh Edgárt, Csögör Lajost, Demeter Jánost, Janáky Lajost, Méliusz Józsefet és Kurkó Gyárfást.

évekkel ezelőtti októberi eseményekről is vannak már szomorú emlékeink. Az pl., hogy 1074. október 28-án Salamon királyunk a németeknek felajánlotta Magyarországot. Nem tudni, de talán ez lehetett ihletője a Kádár-Aczél rendszer országveszejtő nagyjainak, amikor az oroszok kezére játszották Magyarországot 1956-ban. E téren igazságos Mátyásunk sem szeplőtlen. Ő Sopront - a leghűségesebb várost - zálogosította el 1471. október 31-én 10.400 aranyforintért.

Egyes évek októbere a török- és tatárdúlásoktól, császári hadak vonulásától, felbujtott román parasztok kegyetlenkedéseitől, csehek és szerbek zaklatásaitól, szovjet csapatok "rendcsinálásától és felszabadításától" sem volt mentes. 1466. október 6-án Podjebrád György cseh alattvalói pusztítják Észak-Magyarországot. 13 évvel később október 9-én Haszán-oglu Isza bég vezetésével 40 ezer fős török had dúlja fel Erdélyt. 1542. október 21-től a moldvai vajda Brassától Besztercéig perzseli fel "Tündérkertet". A vajda, Petru Rares a következő év október 4-én ismét betör a Kárpátok által ölelt földre. 50 évvel később Erdély lerohanásához és feldúlásához Mihály vajda is kedvet kapott, annál is inkább, mivel az Udvari Tanács erre egyenesen ösztönözte is, sőt 1599. október 4-én ehhez az akcióhoz még pénzsegélyt is ígérték a derék bécsi urak. Október 31-én azután Mihály vajda be is vonult Gyulafehérvárra. 1693. Október közepén a török hadsereg segédsapataként működő tatárok pusztítják végig Tiszántúlt, hat-ezer magyar foglyot hurcolva magukkal Ázsiába. 1705. október 22-én Herbeville osztrák tábornok nagy csapatai feldűlják Debrecen városát. 1784. október 31-én Mesztákonból (Zaránd vm.) indul el Nicolae Horea, Ion Cloșca és Gheorghe Crisan vezette 30 ezres vandál tömeg, amely gyilkolva-rabolva dúlja fel a magyarlakta Erdélyt. 1914. október 4-én orosz csapatok foglalják el Máramarosszigetet. 1944. Október 25-én szovjet és román alakulatok Nagyváradnál elérik a trianoni határt.

Október hatodikán a rossz idő ellenére is sokan vettek részt a koszorúzáson a Széchenyi szobornál.

Több mint százán - köztük dr. Szabó Dénes hetven év után újra! - gyalog tették meg az emlékménetet Sugár György vezetésével a Nyíri erdőbe. Itt sok száz másik emlékezővel együtt hajtottak fejet - a Svéd Gárda és a megyei bandérium díszsortüze mellett - a régi hősök és a most elhunyt Szulyovszky László kopjafa avatásánál.

Szulyovszky László és az emlékére állított kopjafa

1849. október 6-án akasztott az önkény. 1918. október 17-én hangzik el az a rettenetes bejelentés, hogy "Ezt a háborút elvesztettük!" S ez utóbbi kijelentést követően hatalmas területeket szaggattak ki az anyaország testéből, milliók lettek egyik napról a másikra "sehonnanai" emberekké. 1944. október 15-én a nyilas hatalom taszította mélységek sötétségbe az országot. Hosszú évek megnyomorításai után az első napsugár 1956. október 23-ának lelkesítő mámore, amelyet

1956. október 23-án felkelt a nép! S még csak két nap telik el, s október 25-én a Parlament előtt százakat gyilkolnak halomra. Másnap, október 26-án a mosonmagyaróvári esztelen vérengzés következtében 105 védtelen magyar ember lesz az áldozat. Tiszakécskére október 27-én köszöntött be a bosszúállás szelleme, amikor 18 embert géppuskáztak halálra. 1956 és 1961 közötti évek októbereiben számtalan hazafit végeztek ki. Az októberi megtorlás és céltudatos félelemkeltés a gyermekek életét sem kímélte.

Az elmúlt ezer esztendőben megélt, Magyar Sors októberei fájdalommal, egyszersmind büszkeséggel is tölthetnek el bennünket, hiszen többször is térdre-kényszerítve, megtörve és megfogyva, mindenkintől csak marva és magárahagyva, de azért még ma is áll ez a csöpp kis ország és fogyatkozó népe a szláv - tenger árjában.

Írta:
Tiszaugi-Szabó Tamás

Pont a belvárosban

A Helpi Ifjúsági Irodát már aligha kell bemutatni a kecskeméti fiataloknak. A kilencvenes évek elején jött létre, belvárosi, később a Széchenyi városba költözött irodájukat sok száz fiatal kereste fel, s kapott segítséget, tanácsot, útbaigazítást, vagy csak egy zugot, ahol délutánonként elüldöghetett. A Helpi hajdani és jelenlegi munkatársai másfél évvel ezelőtt egyesületet alapítottak TÉR Ifjúságsegítő Egyesület néven. A kisöccs most izmosodni látszik: a Helpi régi, városközponti helyiségébe költözve Belvárosi Ifjúsági Információs Pont (BIIP) elnevezéssel ugyancsak irodát nyitottak.

Máris helyesbíteni kell, az iroda túlságosan hivatal-ízű szó a BIIP esetében. Nem irodát szándékoztak létrehozni az egyesület tagjai, hanem "a helyet", ahová este hatig a nap bármely szakában be lehet kukkantani, elbeszélgetni, valakinek üzenetet hagyni, s főképp: gyors, naprakész információkat lehet kérni mindenféle ellenszolgáltatás nélkül. Akár arról, hol lesz legközelebb koncert, akár arról, hol lehetne továbbtanulni, munkát találni, de még arról is, milyen hivatalt kell felkeresni, ha az ifjú ember házasságra adja a fejét.

A BIIP helyisége most még kicsit üres, hiszen alig néhány hete nyitottak. De Borda Balázs, az egyesület elnöke és Horváth Tímea egyesületi tag, a Helpi munkatársa nagyon bíznak benne, hogy hamarosan elterjed az információs központ híre. Ők nem a drága reklámokra építenek, hanem a szájhagyományra, a barátok és ismerősök hívívó szolgálatára, ami a Helpi esetében is kitűnően működött.

Borda Balázs azt mondja, azért alapítottak egyesületet, mert az rugalmasabb, több lehetőséget ad, hogy különböző forrásokat, pályázatokat célozzanak meg. A Helpivel közösen Phare-támogatást nyertek, hogy szak-

munkás és szakközépiskolás fiataloknak tanodát nyissanak. A munkaügyi központ révén két munkaügyi tanácsadó mentort foglalkoztathatnak, akik pályakezdő, munkanélküli fiataloknak adnak majd tájékoztatást, tanácsot, segítséget a munkavállaláshoz, átképzéshez. A TÉR civil szervezet, s így valóban szabadabb, eszközrendszere tágabb, mint például az önkormányzati tulajdonú Helpié, de a megélhetése is nehezebb. Így minden lehetőséget meg kell ragadniuk.

Tímea és Balázs érezhetően szívesen emlegetik a Helpi kezdeti hőkorszakát. Amikor összekovácsolódott egy közösség, amely mindig bővült, változott, de mindig biztos pont volt és maradt. Tímea szerint fiatalokkal azért jó dolgozni, mert ez az életkor tele van még lendülettel, frissességgel, a közösségi élmények iránti fogékonysággal. Az ember lelke azért néha megterhelődik, mondja mosolyogva, de hát vannak módszerek, tréningek, amelyek segítenek a helyrerázódásban.

Balázs civilben az önkormányzat egyik családsegítő központjában dolgozik. Az indítástól ő is a Helpitől kapta, mint sokan mások, akik valaha ott rendszeresen megfordultak, vagy dolgoztak, és megtapasztalhatták, mi a jó abban, ha valaki emberekkel foglalkozik.

Az udvarban, ahol a BIIP található, egy autót bérbe adó cég néhány gépkocsija parkol. Különben üres. A tudósító lelki szemei előtt megjelenik egy hasonló udvar, amit valaha régen látott egy francia kisvárosban, tele virágokkal és beszélgető, zenélő fiatalokkal (pincérek, kólák, hamburgerek és autók nélkül). Ámde legyünk realisták, hagyjuk az illúziókat, és örüljünk annak, ami van.

Az Erkel Ferenc utca 1/a szám alatt, szemben a kamaraszínházzal, a fiatalok ismét várják a fiatalokat.

Magyar Szentek sétánya

Bábel Balázs érsek

Binszki József káplán

Farkas László plébános

Dr. Bábel Balázs érsek úr október 9-én megható ünnepség keretében megáldotta a Mária kápolnánál felállított Magyar Szentek Sétányának szobrait. Az öt Árpádházi szent, valamint Kecskemét védőszentjének, Szent Miklósnak kő-képmása, Kisfaludi Stróbl Zsigmond alkotása.

Az 1912-ben készült szobrok eredetileg a Széchenyi téri katolikus bérpalota oromzatát díszítették 1964-ig, amikor az épületet lebontották. Az idő nem kímélte a szobrokat, amíg azok a Köztemetőben várták a "feltámadást", ami 35 év után bekövetkezett: a Nemzeti Kulturális

Örökség Minisztériuma és az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatóságának támogatásával. Milliós értékű restaurálásuk rövidesen megkezdődik. Az érsek szép beszéde ölelte körül a környezetet és a szépszámú érdeklődőt, nemcsak hívőket és katolikusokat.

TILALOMFÁK NÉLKÜL

A legkisebbeket akarják "megfertőzni"

Maroknyi munkatárssal, csendesen, ám annál nagyobb elszántsággal - sőt, ha szabad ma még ilyesmit mondani: elhivatottsággal - dolgozik Kecskeméten az országos hatáskörű Mentálhigiénés Programiroda dél-alföldi régiójának Bács-Kiskun megyei irodája. Vezetője dr. Szappanos Mária, a város egyetlen gyermekpszichiátere, a nevelési tanácsadó szakfőorvosa. A doktornőnél legelső sorban arra kerestük a választ: mi az oka, hogy most, mikor lelki nyavalyáink orvoslásának fontosságát mind többen felismerjük, s talán tétova lépéseket is hajlandók lennénk tenni ennek érdekében, alig-alig tudunk létezésükről?

- Tehát, ha jól értem, azt kellene elfogadnunk, hogy nem elég kikerülni bizonyos - úgymond - káros hatásokat, hanem tudatosan kellene keresnünk vagy akár előidézünk a testi-lelki egészségünkre pozitívan ható tényezőket. Ez se tűnik kevésbé strapás megoldásnak, mint a tilalomfák erdejében lavírozni...

- Ezért kezdtünk először is azzal a korosztállyal, amelyben még nem rögzültek az úgynevezett káros szokások. Az óvodásokkal. Nekik nem kerül különösebb erőfeszítésükbe, hogy eleve a jót sajátítsák el. Természetesen itt sem mi foglalkozunk közvetlenül a kicsikkel, erre nem lenne kapacitásunk. A város óvónőivel kezdtünk el tavaly egy több éves programot. Az első tapasztalataink nagyon biztatóak. Azt a reményünket is erősíteni látszanak, hogy a gyermekek által elsajátítottak a szülőket sem hagyják érintetlenül. Azaz máris beloptuk ezeket a gondolatokat a felnőttek egy részének keményebb kobakjába is...

- Persze, vannak kezdeményezéseink az általános és középiskolai korosztály részére is, melyeknek sikere azonban talán még nagyobb mértékben múlik a pedagógusok fogadókészségén, nyitottságán.

- Például?

- Szeretnénk elérni, hogy minél több kecskeméti iskola osztálya fogadjon be legalább egy olyan sérült, fogyatékkal élő diákot, aki - persze különleges odafigyeléssel, segítséggel - ugyanúgy tudja venni a tantervi akadályokat, mint egészséges társai. Ahogyan például a Bányaui Júlia Gimnáziumba is járhat

volt a hangsúly: mit NE! Vagyis mit ne csináljon az, aki egészségesen szeretne élni. Most viszont azt szeretnénk tudatosítani, hogy mit IGEN! Azaz mit, hogyan kellene tennünk ahhoz, hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben. És ha ez tudatosul, a gyakorlatban is könnyebben követhető.

- Bemehet Önökhöz valaki, csak úgy, az utcáról, hogy "bajban vagyok, kérem, segítsenek"? - Irodánk, melyben valamennyien főhivatásunk mellett dolgozunk, nem afféle szakrendelés, lelki tanácsadás - mondja mosolyogva a doktornő. Többek is, kevesebbek is vagyunk ennél. Mi azokra a kulcsszerepeket lévő, az egészséges életmódot népszerűsítő tanokra fogékony személyiségekre (pedagógusokra, védőnőkre stb.) próbálunk hatni, akik a tőlünk kapott ismeretekkel tovább "fertőzhetik" a gondjaikra bízottakat.

- Nem lehet hálás feladat. A leg-többen megpróbálkozhattunk már néhány üdvöztetőnek hitt életmód-recepttel, azután elment a kedvünk tőle, hogy ezt se szabad, azt se szabad...

- Lehetetlen is tartósan - és ami a lényeg: lelkileg kiegyensúlyozottan - tilalomfák erdejében élni. Az egészségnevelésben éppen ezért az utóbbi időben gyökeres szemléletváltozás következett be. Eddig azon

egy vak kislány. Sajnos, ez ma még kuriózum. Én nagyon szeretném, mindannyiunk érdekében, hogy egyszer természetes legyen. Úgy gondolom, hogy azon az elsődleges hasznon túl, amit a fogyatékosok nyernének azzal, hogy valóban közel egyenlő eséllyel indulhatnak az életnek, sokkal többet nyernének a másság elfogadására ma felkészületlen - mert felkészítetlen - egészségesek.

- Mi az oka annak, hogy Önöknek ma tanítaniuk kell az együttérzést, a segítségadást? A jóérzésű emberekben ez - bocsásson meg - évszázadokon át működött mentálhigiénés irodák nélkül is.

- Sajnos az utóbbi negyven-ötven évben nem csak a segítségnyújtás, hanem jószerivel a segítségkérés képessége is kiveszett az emberek többségéből. És ezért legkevésbé ők maguk hibáztathatók. A társadalmi változások és ezek szomorú velejárói - a kislakások térhódítása, az egygenerációs családok egyeduralmáigodóvá válása - megfosztották a mai középkorú és annál fiatalabb nemzedékeket a korábban tényleg évszázadokon át örökölt példaktól. Nincs minta, hogy mit is kellene csinálni egy adott konfliktushelyzetben. Régen ezt spontán módon elsajátították az újabb és újabb generációk, ahogyan az is természetes volt, hogy a betegek istápolást, az öregek tiszteletet, megbecsülést érdemelnek. Ezt ma valóban újra kell tanulnunk. Mondani szokás, hogy egy társadalom annyira tarthatja magát, ahogyan fogyatékos, sérült tagjairól gondoskodni képes. Én őszintén remélem, hogy ha belátható időn belül ugyan ki nem is nagyon húzhatjuk magunkat a tekintetben, de legalább napról napra csökken valamelyest a szegélynivalónk.

Írta:
Szabó Klára

Állásbörze

A Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ Kecskeméti kirendeltsége megtartotta hagyományos őszi állásbörzéjét az Ifjúsági Otthonban. A börzén kiemelt figyelemmel foglalkoztak a pályakezdő munkanélküliekkel.

Több ezer telefonkönyvvel kevesebbet készítettetett a Matáv az év elején, mint ahány előfizető van Kecskeméten. Így több ezren vannak, akik nem kaptak. De akadnak ám olyanok is, akiknek viszont duplán jutott. A telefonkönyv terjesztését a nyár elején Kecskeméten a Meló-Diák Hálózat vállalta fel. Aki bement a Matáv ügyfélszolgálati irodájába, ott is kaphatott. A két nyílvántartás valahogy nem találkozott össze. Időközben kiderült, hogy ráadásul valamiképpen kevesebb könyv készült. Így esett, hogy kinek egy se, kinek meg kettő is került e hasznos kiadványból. A Matáv új példányokat nyomtatott, ezeket most már csak a melós diákok terjesztenek. Az ügyfélszolgálati irodán egyelőre csak feljegyzik, ha valaki még mindig igényt tart 99-es telefonkönyvre.

Hogy most aztán biztosan elég lesz-e a telefonkönyv, azt nem sikerült megtudni. Kecskeméten ugyanis nem

tudják, hány előfizető van a városban. Az ügyfélszolgálaton azt tanácsolják, hívjam fel Miskolcot (mivel hogy Kecskemét odatartozik), ott meg tudják mondani, ki tudja, hogy pontosan hány

telefonkönyv kell Kecskemétnek. Azt is elismerik, nagyon kedvesen, hogy bizony úgy van: a telefonkönyv díja benne van az előfizetői díjban. Tehát jár. Kivéve azt az esetet, ha valakinek a telefonkönyv szerkesztésének lezárása után kötötték be a készülékét, mert akkor csak jövőre kap. De hogy Kecskeméten hányan vannak ilyenek, azt megint csak nem tudják Kecskeméten. Ez az adat tulajdonképpen üzleti titok is lehet, talán ki sem adják, úgyhogy keressem legelőbb is a sajtóosztályt.

Hívom Miskolcot, foglalt. Hívom újra. Foglalt. Hívnam megint, de meg gondolom magam. Telefonkönyv-ügyben már nyertek. Minek növeljem még a bevételüket is?!

má

Ügyes!?

Távhőszolgáltatás. Elfogadta a közgyűlés a távhőszolgáltatásról, a távhőszolgáltatás legmagasabb díjáról és a díjalkalmazás feltételeiről szóló rendeletet. Október 1-től Kecskeméten a fűtési alapidíjért 11, a hődíjért 6 százalékkal kell többet fizetni.

Létszámcökkentés. Két szakközépiskolában, a Kecskeméti Televízióánál, a Katona József Színházban, valamint a Hunyadi János és Tóth László általános iskolákban összesen tizenegy álláshely megszüntetéséről döntött a közgyűlés. Felhatalmazta a polgármestert, hogy élve a törvényi lehetőséggel, a munkaviszony-megszüntetések egyszeri többletkiadásának fedezetére 7,6 millió forintba nyújtson be pályázatot a megyei TÁKISZ-hoz. A bérmegtakarítást a felsorolt intézményekben az önkormányzat az alkalmazásban maradó dolgozók keresetének növelésére használja fel.

Ingatlan tulajdonjogának megszerzése. Hosszas vita után a közgyűlés felhatalmazta dr. Szécsi Gábor polgármestert és dr. Kovács Jenő alpolgármestert, hogy folytassanak tárgyalásokat a Piaristák tere 7. szám alatti épület (a volt SZTK-székház) tulajdonjogának ingatlancsere útján történő megszerzéséhez. Az épületet a város, egészségügyi alap-

A VÁROSHÁZÁRÓL JELENTJÜK

ellátási feladatok céljára, eredetileg térítésmentesen akarta megszerezni. A korábbi tárgyalások során kiderült, hogy az ingatlanak a Magyar Állam tulajdonában és a Kincstári Vagyoni Igazgatóság kezelésében lévő jelentős tulajdoni hányadának ingyenes átadására nincs lehetőség. A KVI ingatlancsere-tart elfogadható megoldásnak. Több ellenzéki városatya is szemére vetette a polgármesternek, hogy a volt SZTK-épület ingyenes megszerzése és egészségügyi célokra való hasznosítása az önkormányzati választások idején fontos eleme volt a Fidesz-kampánynak, most akkor tessék beváltani az ígéreteket. Dr. Szécsi Gábor nyomatékosan elismételte, hogy a KVI nem adhatja ellenszolgáltatás nélkül a város tulajdonába az ingatlant. A kissé üresjáratúnak tűnő vita után a közgyűlés az ingatlan-csere-tárgyalások folytatása mellett döntött.

A Katona József Könyvtár működése. A megyei önkormányzat és kecskeméti önkormányzata a közgyűlés jóváhagyása alapján 1999. december 31-ig szóló megállapodást köt a könyvtár idei finanszírozására. A közös működtetés formájának kidolgozására alakult szakmai előkészítő munkacsoportba Jánosi István alpolgármestert, dr. Sárközy István alpolgármestert és dr. Chiovini Márta közigazgatási-politikai tanácsadót delegálták a képviselők.

Drogprevenációs szolgálat támogatása. A Bács-Kiskunsági Református Egyházmegye Drogprevenációs Szolgá-

latának a közgyűlés 200 ezer forint támogatást szavazott meg. A téma, azaz a kábítószerfogyasztás aktualitására és veszélyességére tekintettel a városatyák úgy döntöttek, hogy tájékoztatást kérnek az illetékes szervektől a kecskeméti droghelyzetről, és célszerűnek tartanák az ezzel foglalkozó hivatalos és karitatív szervezetek működésének egyeztetését.

Körzethatármódosítás. A közgyűlés még 1998-ban a Vacsai közben egy új háziorvosi körzetet alakított ki. A körzethatárok módosítása érintette Méntelek lakosait is, akik sérelmezték a döntést. Így kérésükre a módosítást most újra módosították. Méntelek ismét a korábbi körzetéhez tartozik, s az ottani lakosok továbbra is járhatnak megszokott rendelőjükbe.

Okmányiroda. A törvényi rendelkezések értelmében 2000. január 1-től az önkormányzatnak Kecskeméten is okmányirodát kell működtetnie, amelynek feladata az új, korszerű okmánycsalád kiadása lesz (személyi igazolvány, útlevél, gépjármű-törzskönyv, stb.). A városházán már megkezdtek az iroda kialakítását. A Belügyminisztérium a technikai feltételek megteremtéséhez és a személyi állomány bérkéréstéhez is hozzájárul 4 millió, illetve 1,5 millió/fő forinttal. A környező tizenhét település lakói is a kecskeméti okmányirodában szerezhetik majd be papírjaikat, ami azt jelenti, hogy több mint 170 ezer ügyfél gyors, színvonalas kiszolgálásáról kell gondoskodni.

Szív a vendégkönyvben

Egy picike szívet rajzolt Jolanta Kwasniewski a kecskeméti városháza emlékkönyvébe a neve mellé, amikor férjével, a lengyel köztársasági elnökkel a híros városba látogattak szeptember elején. Az elnöki pár szemmel láthatóan jól érezte magát Kecskeméten, a szemer-kelő eső és borús idő ellenére is.

A köztársasági elnök és kísérete megtekintette a Nagytemplomot, a főteret, a Cifrapalotát, a Kodály Intézetben rövid koncerttel köszöntötték őket az ének-zenei általános iskola növendékei. A program Bugacon fejeződött be.

Kwasniewski elnök városházi köszöntőjében kiemelte: magyarországi látogatása alatt mindenütt csak kölcsönös szimpátiával és segíteni akarással találkozott.

Felhívta a kecskeméti városatyák figyelmét arra, hogy a települési önkormányzatok Lengyelországban is jóval nagyobb önállósággal

bírnak, mint régen, s az önkormányzati szintű együttműködés csak tovább mélyítheti a két ország közötti, hagyományosan jó kapcsolatokat.

Kecskemétnek, sajnos, épp Lengyelországban nincs testvérvárosa. A köztársasági elnök látogatása apropóján talán itt az alkalom, hogy sikerrel keressünk és találjunk arra-felé is egyet.

Így jobb ?!

Az október 13-i közgyűlésen képviselői kérésre a polgármester zárt ülést rendelt el annak a napirendi pontnak a megvitatására, hogy ki utazzon, több mint félmillió forintos költséggel Coventrybe az uniós csatlakozás önkormányzati stratégiáját tanulmányozni és megvitatni. A vita jó sokáig tar-

tott, a városanyák és atyák végül győztesnek hozták ki Farkas Zoltánt és Hertelendy Lászlót.

A képviselők legutóbb azon kaptak hajba, hogy ki menjen Brüsszelbe bennünket képviselni egy fontos kiállításon. A kecskeméti polgárok akkor a televízió keresztül végig figyelemmel kísérhettek egy hosszadalmas, kicsinyes és nevetséges vitát.

Ezúttal nem láttak semmit. De bármint elképzelhetek.

Kecskemét környezetvédelmét minősítették

Kecskemét komoly nemzetközi sikert könyvelhetett el nemrégiben: az Európai Harmonizációban Elenjéről Város Díjáért meghirdetett uniós pályázat fődíját nyerte el. Ezt a díjat elsősorban környezetvédelmi programokra adják. Ez egyelőre erkölcsi siker, de a későbbi pályázatoknál esélyeink ezzel nagyon megnövekszenek - hangsúlyozta dr. Szécsi Gábor polgármester a hír bejelentésekor.

A pályaművet Kecskemét már elfogadott környezetvédelmi programja alapján készítették el. A pályázatnak nem az volt a célja, hogy elbírálja, teljes mértékben megfelel-e az adott város az új európai uniós szabályozásnak, hanem inkább az, hogy bemutassa a főbb irányvonalakat és környezetvédelmi irányelveket néhány területen. Ezek: a környezeti információkhoz való hozzájutás, a levegőminőség, a víz- és hulladékgazdálkodás.

Az elbírálás főbb szempontja volt, hogy az adott város mennyire kötelezte el magát a környezetvédelmi problémák feltárása és a megoldásukra vonatkozó stratégiák kidolgozása mellett.

Kecskemét tehát jeles osztályzatot kapott. Ami nem azt jelenti, hogy a környezetvédelemben nálunk minden nagyon szép és jó, hanem azt, hogy tudjuk: nem szép és nem jó, de megpróbálunk változtatni rajta.

A legkedvezőbb a kép a vízminőség és a szennyvíztisztítás területén. Az 1993-1995-ben épült szennyvíztisztítótelep európai szintű technológiával, s most már biológiai fokozattal is rendelkezik. Ami azt jelenti, hogy 8 millió köbméter szennyvizet lehet biológiai tisztítás után a kecskeméti vízbázisra öntözéses technológiával visszaforgatni. A visszamaradó szennyvíziszapot, bizonyos kezelés után a mezőgazdaságban lehet újrahasznosítani.

Ami a vízgazdálkodás kérdéskörében mégis kicsit mellbevágó adat: a csapa-

décsatorna-hálózatot Kecskeméten utoljára 1970-ben bővítették. Ez elég szomorú, mert ezen a gyakori nyári aszályokkal sújtott vidéken az esővíz felfogása, gyűjtése, elvezetése az élővízbe nagyon is fontos lenne (a salétromos házfalakat már nem is említjük). A magyarázatot persze mindenki tudja: nagyon magasak a létesítés költségei, emellett a szennyvízelvezető csatornák építése hosszú évek óta elsőbbséget élvez. 2010-re a tervek szerint a csatornázottságnak a városban el kell(ene) érnie a 80 százalékot.

A legkedvezőbb kép után nézzük a legcsúnyábbat: a levegőminőséget. Azon nincs mit vitatkozni, hogy a város súlyos levegőszennyezéssel küszködik. A földrajzi fekvés, a homokos talaj, a nyári csapadéhiány mellett a százszer elátkozott parlagfű és az elavult járműpark is hozzájárul ahhoz, hogy a városközpontban forró nyári napokon szó szerint alig lehet lélegzethez jutni. Az említett díj elnyeréséről tartott sajtótájékoztatón a polgármester elmondta, hogy valóban a levegő minőségén a legnehezebb változtatni. Az autópályák elkerülő szakaszainak megépítése azért némiképp, a város korábban érintett részein pedig kifejezetten javított a helyzeten. A zöldfelületek védelme, növelése, a katalizátoros járművek adókedvezménye ugyan csak hozzájárulhat a légszennyezés csökkentéséhez. A környezetvédelmi rendelet erősen szabályozza a városban a fakivágást. Valószínűleg mostanában több "parlagfűföld" tulajdonos kapott a szívéhez, amikor elolvasta a növényegészségügyi állomás súlyos büntetést kilátásba helyező felszólító levelét a földterület nagyon rövid határidőn belüli rendbehozására.

A szelektív hulladékgyűjtés nemhogy gyerek-, de semmilyen cipőben sem jár Kecskeméten. Főleg azok után, hogy a kilencvenes évek elején alaposan elvet-

ték tőle a lakosok kedvét: kísérletképpen szelektíven gyűjtették, de összekeverve szállították el az illetékesek a háztartási szemetet. A veszélyes hulladék elszállítását és lerakását korábban a Környezetvédelmi Minisztérium finanszírozta, idén már nem telik neki erre. A veszélyes hulladékot (szárazelem, festék, fűradt olaj, stb.) továbbra is le lehet adni az erre szakosodott cégnek Kecskeméten, de fizetni kell érte. Feltehetőleg kevesen érzik úgy, hogy nekik ez megéri. (Sajnos).

Az új regionális hulladéklerakó, pontosabban -kezelő, amely több soron borzolta már a városházán a kedélyeket, nem egyhamar fog megvalósulni. De ha meg fog, olyan lesz, mint egy álom: a szilárd hulladékot gépekkel fogják begyűjteni, részben szelektíven, részben később, a telepen válogatják át kézi erő-

vel. Létesül majd egy műszaki védelemmel ellátott lerakó, biogáz-kinyerő kutak, komposzttelep. A lerakott, válogatott hulladékot tömörítik, fertőtlenítik, majd rekultiválják. (Guberálni nem lehet.)

A Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács öt millió forintot szavazott meg Kecskemétnek a deponális jellegű szilárdhulladék-kezelő tervezési költségeire. Emellett a híros városban hozta létre környezetvédelmi kabinetjét, ami, ugyebár, azt jelenti, hogy Kecskemét egyben a Dél-Alföldi Régió környezetvédelmi központja is lett.

Kecskemétnek van díja, környezetvédelmi programja, regionális kabinetje, tervei és pályázati reményei. Kellene több hatásos, ügyes kampány is, ami segít tudatosítani a város lakóiban, hogy a környezet megóvása nem csak a polgár-

mester, a közterületfenntartók, X és Y. képviselők feladata, hanem mindnyájunké. A legjobb programok is meg szoktak bukni, ha csak azok ismerik, akik kitálalták.

A legutóbbi EU-s bizonyítvány-osztásakor a tagjelöltek között megint mintatannuló lett Magyarország. Azzal együtt, hogy az unió által már évekkal ezelőtt kipécézett hiányosságok megszüntetésére alig tett valamit. Ilyen csúnya folt a bizonyítványban a környezetvédelem, az e területen csak cammogva haladó jogharmonizáció. Ennek fényében még szebb a Kecskemétre került díj.

Még így is, hogy a két hírt egymás mellé téve jól látszik: hiába tesz sokat egy települési önkormányzat, csak kevés eredményt érhet el, ha fontos, központi jogszabályok sehogysem akarnak megszületni.

A város tüdeje a szabadidőpark. A Benkó-domb fásítása az idén megkezdődött.

Hol vagytok, gyerekek?

2 rész. A szociális és családügyi miniszter nemrégiben megkongatta a vészharangot: ijeszten fog Magyarországon a népesség. Ötven év múlva már csak 7,5 millióan leszünk. Cikksorozatunkban ezt a témát próbáljuk Kecskeméten körbejárni. A híros város dinamikusan fejlődik, minden évben többen költöznek ide, mint amennyien elmennek. De kevesebben születnek, mint ahányan meghalnak, vagyis a természetes népességfogyás Kecskemétre is jellemző.

- Hosszú évek óta észrevehetően, konzekvensen csökken a születések száma a megyében és Kecskeméten, a tendencia nagyjából megfelel az országosnak - mondja dr. Godó György professzor, a Megyei Kórház szülészeti-nőgyógyászati osztályának vezetője - A népesség fogyása elsősorban nem orvosi probléma, de mint szülész-nőgyógyászok, jobban érintettek vagyunk, hiszen tulajdonképpen a szemünk előtt zajlik a folyamat. Mégis bizunk benne, hogy ez a helyzet átmeneti. A szülési kedv emelkedése vagy csökkenése elsősorban azon múlik, hogy a szülők milyen jövőt látnak maguk és leendő gyermekeik előtt. A család rangja, a társadalmi megbecsülés erősen befolyásoló tényezők. Az átlag magyar család ma nem vállal négy-öt gyermeket. Többnyire inkább egyet, legfeljebb kettőt. Aki harmadikat is akar, szinte megmosolyogják: ugyan hová, mire?

- Ez egy rendkívül érzékeny téma - véli dr. Bíró Balázs főorvos - Gazdasági szempontból ugyanis nem mindegy, hogy az aktív keresők számához képest mennyi az eltartottak száma, mikor, hogyan, milyen eszközökkel tudunk elérni egy viszonylag megfelelő egyensúlyi állapotot. Különböző, főleg szociális intézkedésekkel lehet javulást elérni, de ez megint csak nem egészségügyi kérdés. Azokat a lehetőségeket, amelyekkel a szakma rendelkezik, maximuman igyekszünk kihasználni.

- A kórházban évente átlagosan háromszáz meddőség elleni kezelés sikeres. Megvalósítottuk a genetikai tanácsadást, az ultrahang diagnosztikát, ezek ma már hozzátartoznak a korszerű ellátáshoz - magyarázza dr. Godó György - Az apás szülés, a baba-mama egy szobában rendszer már létezik nálunk is. Nemrégiben indítottunk egy kismama-klubot. Ami saját erőnkől telik, és amit orvos ebben az ügyben tehet, azt

megtesszük. A népességfogyás megállítása, illetve megfordítása hosszú folyamat, nem lehet egyik napról a másikra elérni, hogy a háromgyerekes családmódel elfogadját, megbecsült és követendő példa legyen. Azt a politikát viszont, ami erre ösztönzi a családokat, úgy vélem, minden kormánynak és pártnak kötelessége képviselni és támogatni. A nemzet reprodukciós képességének megőrzése egyöntetű érdek.

A szülész-nőgyógyász szakemberek tapasztalatai szerint a szülőképes korban lévő nők társadalma Kecskeméten is szinte kettészakadt. A nagyon fiatal és a 35 év fölötti nők körében nem csökkent a születek száma, csökkent viszont a gyermekvállalás szempontjából legideálisabb korban: 20 és 35 év között. Ennek valószínűleg az az oka, hogy ebben az életkorban manapság a nők - és, persze, ne feledjük, a férfiak is - először egzisztenciát akarnak teremteni maguknak. A gyerek majd később jön, ha jön.

M. már megteremtette magának az egzisztenciát. Szép családi házban él férjével és 11 éves lányával. Jó munkahelyen dolgozik, ahol már a későbbi karrier lehetősége is látszik. De minden akaraterejére és energiájára szüksége van, hogy a továbblépéshez a főiskolai végzettség mellett megszerezze az egyetemi diplomát is.

- Eredetileg két gyermeket akartunk - mondja - De a lányom hat hónaposan asztmás lett, és évekig jártunk orvoshoz, kórházba, szanatóriumokba. Nem volt erőm a második gyerekekhez. És félttem: esetleg ő is beteg lesz. A lányom mára kinőtte a betegségét, okos, jó tanuló, az ismerősök szerint nagyon sikerült gyerek. De testvére már nem lesz. Lassan ő is belenyugodott ebbe, szerencsére a tágabb családban sok a gyerek. Másodikat már nem vállalnék, a korom miatt sem, elmúltam harminc éves. Kialakult az életritmusunk, amiben a lányom nagyon is központi helyet foglal el. Tisztelem azokat, akik nagy családot nevelnek. Azt hiszem, ők talán más értékrend szerint nézik a világot, mint az emberek többsége: első helyre, és mindenek fölé helyezik a gyermeket.

- Hogy a csudába lenne több?! - csattan fel A. a kérdésre: miért csak egy? A. köztisztviselő, harmincon még innen. - Ennek az egy gyereknek meg tudok adni mindent, amire szüksége van. Nem anyagiakra gondolok elsősorban,

bár az is fontos, hanem időre, törődésre, a vele való foglalkozásra. Szeretném, ha mindent megkapna, szeretetben és gondoskodásban, de nagyon vigyázok, hogy ne legyen belőle önző egyke. Örülök, hogy értelmes, nyitott gyerek, minden érdekli. Nagy családban nőttem fel, de soha nem éreztem, hogy én is nagycsaládot szeretnék. Nem hiányzik. Néha még így is nehezen tudok minden feladatnak megfelelni, de ha nagyon fáradt vagy ideges vagyok, arra gondolok: és aki három gyereket vonszol a buszon, az mit szóljon?!

A. korábbi, érdekesebb és mozgalmassabb munkahelyét azért cserélte fel a hivatalra, mert itt négy órákor vége a munkaidőnek. A munka unalmasabb, de több ideje jut a kisfiára és a férjére.

A nagycsaládoknak manapság a csodájára szokás járni. Székér Zoltán, felesége, Mária és hét leányuk lassan médiaszatárak lesznek, annyi újságcikk, riport, interjú készült velük és róluk. A legidősebb lány tizenhét, a legfiatalabb másfél éves. Mind a heten szépek, ápoltak, talpraesettek.

- A nagy család örömet és boldogságot jelent - mondja Mária - Akinek a gyerek nyűg, inkább ne szüljön. Egy gyerekre semmivel se kell kevesebb idő, mint hétre! Mi nem terveztük a férjemmel, hány gyerekünk lesz. Ennyi lett. Nem vallási okokból. Szeretjük a gyerekeket. A férjemék nyolcan voltak testvérek, mi öt, és több generáció élt együtt. Ha rajtam múlna, tízet is nevelnék, csakhat a pénz...

Szekérék havi százezer forintból élnek. Ezt nagyon gondosan be kell osztani, s ezért vannak a ház körül kacskák, csirkék, malacok. De van papagáj, kutyák és ékszertereknősek is. Mária szívesen eljárna dolgozni, ha találna valahol négyórás munkát. De ilyen nincs Kecskeméten.

Szekéréknél nagyon szervezeten zajlik az élet. Fél hétkor ébresztő, reggeli nélkül senki nem mehet el otthonról. Délután is mindenki tudja a saját feladatát. A családfő sincs "kikímélve", egyetlen férfiként ő ugyan a ház ura, de a kerti munka mellett bevásárol és főzni is szokott.

Reni, a legnagyobb lány, testvérei zajos gyűrűjében tűnődve mondja:

- Nagy családot? Hát igen. Szeretnék...

(folytatjuk)

Magyar Ágnes

Hettiéknek már van munkahelye

A megyei munkaügyi központ rehabilitációs munkahelyteremtő pályázatán nyertek másfél millió forintot a beruházás befejezéséhez

A Kecskeméti Köztetető oldalában, nemrégiben épült elegáns házak mögött húzódik a Városgazdasági Kft kertészeti telepe. A terület egy részét szorgos kezek tisztogatják, rendezgetik. A kaputól néhány méterre impozáns üvegház, bejárata mellett frissen ültetett rózsasor. Itt működik a Don Bosco Kht kertészeti tanodája.

A kht 1997-ben alakult, azzal a céllal, hogy hátrányos helyzetű gyerekek képzését segítse. A tulajdonosok: az önkormányzat, a Városgazdasági Kft révén, amely tíz évre átadta másfél hektáros területét a kht-nek, valamint három, Kecskeméten működő alapítvány. A társaság a hátrányos helyzetű fiatalok közül is a legnehezebb helyzetben lévőket: a megváltozott munkaképességűek felkarolását vállalta.

A fogyatékkal élők ma összehasonlíthatatlanul kisebb eséllyel indulnak a munkaerőpiaci versenyben, mint azok, akiknek legalább ezzel a hátránnyal nem kell megküzdeniük. A munkáltatók többsége elzárkózik, s rögtön kimondja az ítéletet: úgysem tudják ellátni a feladatot. Holott az, hogy valaki megváltozott munkaképességű, még nem jelenti, hogy egyáltalán nem tud dolgozni, hogy nem vágyik értelmes tevékenységre és emberi közösségre. Különösen megrendítő, ha éppen csak felnőtté vált emberek ítéletnek sorozatos kudarcokra, az elutasítás, a megkülönböztetés, a feleslegesség keserű érzésének megtapasztalására.

Hegedűs Ágoston, a Don Bosco Kht ügyvezetője azt mondja, mai világunkban nem könnyű segítőket találni, mégoly nemes célokra is, de azért lehet. A németországi Buxheimből, a szalézi rendháztól kapták az 500 négyzetméteres üvegházat, ingyen, de a szétszerelést és az átszállítást maguknak kellett megoldaniuk. Itthon is akadtak vállalkozók és magánszemélyek, akik segíteni tudtak és akartak.

A támogatók között volt a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ is. A kht 1998-ban, a munkaügyi központ rehabilitációs munkahelyteremtő pályázatán másfél millió forint, részben visszatérítendő támogatást nyert el. Az ügyvezető nagy elismeréssel szól a munkaügyi szervezet rehabilitációs csoportjának munkatársairól, akik nagyon sokat segítettek abban, hogy a társaság be tudja nyújtani a pályázatát. A beruházás ebben az évben befejeződött. Szeptember eleje óta három megváltozott munkaképességű fiatal: Hetti, Edina és Fecó dolgozik főállásban a tanodában. Ők, az iskola befejezése után, állás-

hely híján, pályakezdő munkanélküliként kerültek a kecskeméti munkaügyi kirendeltség nyilvántartásába. Nevük mellé bejegyezték azt is: megváltozott munkaképességű... Ami nem a megkülönböztetést jelenti, hanem azt, hogy a munkaügyi szervezetben, 1998. júniusában, a rehabilitációs program bevezetése óta az ő sorsukat megkülönböztetett figyelemmel kísérik.

Fecóék a Nyíri úti Speciális Iskolában tanultak kertészetet, munkás életüket tehát nem ismeretlen terepen kezdhették meg. Az ő és az iskola többi tanulójának keze munkáját dicséri a rendezett terület. Az iskolások hétfőnként a tanodába járnak kertészeti gyakorlatra. Az üvegház egyik hajójában nyolcezer, gyönyörűen elkészített borostyándugványt rejt a hosszú asztal fóliatakarója. A kis növénykék majd piacra kerülnek.

Hegedűs Ágoston nagy terveket dédelget. Szeretné a tanodában elindítani a temetőkertész-képzést. Ez a szakma ma gyakorlatilag nem létezik Magyarországon, de jogszabályi háttér már van a megteremtéséhez. A képzés sok megváltozott munkaképességű fiatalnak is olyan szakmát adna, amely biztosítaná megélhetésüket. Hiszen nemcsak a temetők fenntartásáról és gondozásáról szóló törvény szab szigorú feltételeket a fenntartóknak. Az emberekben is egyre nagyobb az igény, hogy a sírkertekben művirágok és műanyagkoszorúk giccses halmait szakszerűen gondozott, ápolt, valóban díszkerte emlékeztető környezet váltsa fel. Ez pedig, remélhetőleg, megnöveli a leendő temetőkertészek iránti keresletet.

Hettiék most még főleg a tereprendezéssel, előkészítéssel vannak elfoglalva, de hamarosan nekifognak a növénytelepítésnek is. Jövő májusban meg kell nyílnia a bemutató temetőkertnek.

A Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ 1999-ben több mint 60 millió forintot fordított rehabilitációs munkahelyteremtés - megtartás támogatására. Sok-e ez a pénz vagy kevés, nehéz lenne megítélni. Ebben az évben ennyi jutott erre a célra. Nagy László rehabilitációs csoportvezető szerint ma még a munkáltatókat, sajnos, erősen ösztönözni kell arra, hogy megváltozott munkaképességű dolgozókat alkalmazzanak. De ha a szándék, a lehetőség és az eszközök találkoznak, mégiscsak eredményre lehet jutni. A munkaügyi központ segítségével több száz, fogyatékkal élő embertársunknak sikerült már a megyében elhelyezkednie.

Talán visszakaptak egy kicsit elvesztett önbizalmukból.

Kárpátaljai köszönet

A Református templomban Sere János tivadalfalvi lelkész (Kárpátalja) szolgálatával zajlott a vasárnapi istentisztelet. Utána beszámoltak a 17 millió forint értékű kecskeméti adomány felhasználásáról, adományszerzésről.

Nemzedékek találkozója

"Önmagát becsüli meg minden nemzedék, ha tudomásul veszi, a világ nem vele kezdődött." Ez a Sütő Andrásról kölcsönzött gondolat volt a mottója az idők nemzeti közéleti éve alkalmából megrendezett Nemzedékek találkozójának, amelyet az EFÁMK-ban tartottak meg a minap. A megyei, a városi közgyűlés, a Magyar Szociálpolitikai Társaság Gerontológiai Szakcsoport és a kecskeméti gondozási központok közös szervezésében megtartott találkozó valóban a nemzedékek találkozója volt. Bakonyi Lászlóné, Mancsi néni versmondása könnyekig megható tanúságtétel volt annak igazolására, hogy generációkon át vinni, menteni kell azokat az emberi tapasztalatokat, amelyek megőrzik a humanista gondolkodásmódot. De ugyanilyen megható volt az ülést levezető elnök és fő szervező, Trügel Ilona gesztusa is, amidőn unokáit, Molnár Zsófitt és Katát fölvitte a színpadra, hogy a bájos gyermekek köszöntsék a nagymamaságtá mesével az egybegyűlteket. Ott és akkor felemelő pillanatokot élhettünk át, de Sárközy István visszarántotta a közönséget a jelenbe, Szelezky Zita szavaival: "az öreg ember nem épül le, leépítik". Prof. Dr. Iván László előadásában azt fejtette ki, hogy a valakihez, valamihez, valahová tartozás adja meg az emberi méltóságot. Nagy kár, hogy az EFÁMK nagytermében sok-sok szék maradt üresen. De azért reméljük: a konferencián elhangzott gondolatok nem pusztába kiáltott szavak voltak.

JÓTÉKONYSÁGI GÁLAEST

Lassan hazánkban is egyre elterjedtebb gyakorlattá válik, hogy különféle célokért jótékony célú rendezvényeket szerveznek. Különös jelentőséget ad a rendezvénynek, ha a köztünk élő, sorsát a többség előtt nehezebben vállaló rászorultak megsegítéséről van szó. Ilyenkor egy emberként mozdul a jóindulat: önként ajánlkoznak a közreműködők, elmarad a terembérlés, fogynak a belépők, hiszen ilyenkor azok is ellátogatnak egy-egy előadóestre, koncertre, akik máskor talán más kikapcsolódást választanának. "Bács-Kiskun Megye Daganatos Betegjeiért" évek óta szól a muzsika. Október 18-án, a Kodály Iskola koncerttermében a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar mellett a Dratsay-házaspár, Vereb Katalin, Falus János, Révész László, Sere József, Nagy Gabriella és a Zeneakadémia kitüntetett hallgatója, Rác József vállalta a szereplést. A Gégeműtöttek, az ILCO, és a Mellműtöttek Egyesületének több száz szervezett tagja által kezdeményezett gálaest védnökei: dr. Szécsi Gábor polgármester - Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, Endre Sándor megyei elnök - Bács-Kiskun Megye Önkormányzata, Kodály Iskola, Kecskeméti Zenész Kör, Onkoradiológiai Központ, KTV.

1919. elhallgatott mártírjai

A csillagászati tavasz első napját már nem jelölik piros betűvel a naptárok. Pedig öt évtizeden át emlékeznünk kellett március 21-én, a dicsőséges 133 napra. Belénk sulykolták a mártírok hazug mítoszának tiszteletét, a kommunistáknak a fehérek által való gyalázatos legyilkolását. Országveszejtő kalandorok nevét kellett a történelem-tankönyvek hamis lapjairól megtanulnia félrevezetett ifjúságunknak.

80 év után jó, ha megtudják végre a gyerekek, s emlékezhetnek az idősebbek, hogy ennek a négy és félhónapos rémuralomnak lett egyenes következménye Trianon, s az ezen idő alatt véghezvitt iszonyatos vérfürdőnek 590 ártatlan polgári áldozata volt Magyarországon. Szűkebb pátriában, a mai Bács-Kiskun megye 18 helyiségében 182 embert akasztottak vagy lőttek agyon, kínozták halálra olyan emberek parancsára, akiknek nevét még ma is // utcanévtáblák hirdetik. Egyike ezeknek Szamuely Tibor, aki száznál több férfit és nőt végeztetett ki, s az ítéletek végrehajtásában maga is közreműködött.

Akaszton 1919. június 24-én agyonlőtték Melkvi Antalt, rá két napra felakasztották Dobos László gazdatisztet. A gyilkosságokat Braun Mór politikai biztos rendelte el.

Dunapatajon június 23-án Szamuely Tibor szóbeli ítélete alapján akasztottak fel 14 embert. A községben Szamuely személyesen hajtott be 802.350 korona hadisarcot // Bokányi Dezső írásbeli felhatalmazása alapján. A Szamuelyhoz besorozott mintegy 40 fős terrorcsapat még ezen a napon 48 pataji embert agyon is lőtt. 5 nappal később június 28-án a terrorlegények fölakasztották Gábris Istvánt, végül ugyanitt július 5-én Deák Sándor vörösör agyonverte ifj. Barta Károlynét.

Ersekcsanádon június 25. és 26-án vöröskatonák akasztották fel Dancsa Áront, Szuprics Györgyöt és Kincses Pált.

Hajóson június 23-án halt meg 9 ember, akiket vöröskatonák lőttek agyon.

Dunapataj és Harta között elterülő határban június 21-én lőtték agyon a vöröskatonák Nagy Gyulát, június 23-án pedig Hartán 6 embert agyonlőtték a Kohn-Kerekes Árpád terrorista - Szamuely Tibor népbiztos parancsára - felakasztotta Seidl János hartai lakost.

Kalocsa 1919. június 20. táján fellázadt a vörös rémuralom ellen. Az ellenforradalmárok megbüntetésére Fehér Imre ezredes csapatai, a hírhedt Petzkay-zászlóalj és Szamuely népbiztos vonult be a városba terrorlegényeivel. Útjukban - Tass, Solt, Harta és Dunapataj községben - hihetetlen kegyetlenséggel gyilkoltak és raboltak. Dunapataji vérengzéseiket követően június 24-én, kedden érkeztek Kalocsára, ahol még azon este 6 és 7 óra között a Fő utca fáira felakasztottak 12 embert. Kohn-Kerekes Árpád egy-maga 9 emberrel végzett. Másnap, 25-én délelőtt további 5 embert akasztottak fel, 3 embert pedig 25 és 26-án agyonlőtték. Valamennyi halálos ítéletet Szamuely Tibor parancsára hajtották végre. A halálra ítéltéktől minden értéket elraboltak. Kedden egész éjszaka lógtak a Fő utcán és a jezsuita templom előtti fára felakasztott áldozatokat, s áztak az esőben. A jól végzett munka után az érseki palotában dözsöltek Szamuelyék, miközben Vágó Béla hadügyi népbiztos helyettese Braun Mór - aki egyúttal vádbiztos is volt

- igen nagy hadisarcot vetett ki Kalocsa jobbmódú lakosságára.

Kecskeméten már 1918-ban volt áldozata a szökött katonák randalírozásának. Ez év novemberében lőtték agyon dr. Gyalokay Sándor királyi ügyészt és Aczél Aurél hadnagyot. 1919 április 23-án két embert, 24-én éjjel dr. Kiss Béla ügyvédet, május 5-én a Székelyföldről Kecskemétre menekült csendőrségéd felügyelőt, végül június 23-án ugyancsak Kecskeméten a vöröskatonák agyonlőtték 4 solti és 1 hartai gazdálkodót.

Kecelen június 16-ától -25-éig folytak a vöröskatonák bestialis gyilkosságai. 16-án 11 embert, június 23-án szintén 11 embert, köztük a 7 gyermekes családapát, Benediczki Pál gazdasági intézőt, majd 24-én újabb két keceli földművest lőttek agyon. Ezt követően június 25-én Csóti Ferenc felakasztásával fejezték be ténykedésüket.

Kiskőrösön Mikula György vörös karhatalmi parancsnok emberei június 2. 25 és 26-án felakasztották Spang József, Szenohradzky Pál és Kutyifa János kiskőrösi lakosokat. A kivégzéseket Braun Mór rendelte el. Spang Józsefet Mukila György egyik vöröskatonája akasztotta fel oly módon egy fára, hogy felülről ráugrott és mintegy lovagló helyzetben ráült a vonagló áldozat nyakára.

Kiskunfélegyházán április 29-én délelőtt a vasúti pályaudvaron lőtték agyon Návay Lajos volt képviselőházi elnököt, Návay István földbirtokost és dr. Kiss Béla főjegyzőt.

Rémen 1919. július 30-án Védeleg Mihály esett áldozatul a vöröskatonák brutalitásának.

Páhin június 23-án vöröskatonák lőtték agyon Heiszán Ferenc páhi lakost.

Solton június 22-én 7 embert akasztottak fel a községháza előtti fákra, majd a következő napon 23-án még 3 embert lőttek agyon. Valamennyi halálos ítéletet Szamuely parancsára hajtották végre, aki az egyik áldozatot sajátkezüleg lőtte agyon. Az akasztást végrehajtó terroristák között itt is Kohn-Kerekes Árpád végezte el a hóhér munkáját. A kivégzéseket megelőzően az autók Soltra bevonuló Szamuelyék gépfegyverrel lőtték a védtelen embereket, akik közül nyolcat megölték. Egy 120 fős vörösrészt Soltvadkertre rátörve, minden kérdés, figyelmeztetés és kihallgatás nélkül lőtte azokat, akik útjukba kerültek. Behatoltak magánlakásokba, s védtelen embereket lelőldözték. Így esett áldozatul 1919. június 22-23-án Juhász György, Kesztli Gáspár, Lehoczky Ádám, Schneider Henrik, Szentgyörgyi János, Frittmann György, Schuller Henrik, Mátyási János és Haasz Ferenc.

Vöröskatonák lőtték agyon **Sükösdön** 1919. június 25-én Csóti Jánost.

Szalkszentmártonban június 22-én esett a vöröskatonák áldozatává Polánszky Mihály. Agyonlőtték.

Szikra község határában lévő erdőben végeztek 1919. április 8-án éjjel Radován Katalinnal.

Tasson június 20-án vöröskatonák lőtték agyon Jeney Sándort és Jeney Jánost.

A háborút követően felbomlott államhatalom által védtelenül magukra maradt polgárok, könnyű prédái lettek annak a négy és fél hónapnak. S aki ezt az időt átszenvedte, természetesnek találta, hogy a bőrkabátos Lenin-fiúkat, a gyilkos terrorista vörösöket követni fogja a megtorlás, amely nem maradhatott el. Végére is gyilkolni és rabolni talán mégsem lehet büntetlenül.

A kéthónapos párizsi kommünt követően 1871-ben 17000 embert végeztek ki. A négy és fél hónapos proletárdiktatúrát követően 54 embert végeztek ki, a 133 nap alatt elkövetett gyilkosságokért.

A Bács-Kiskun megyei eseményekkel összefüggésbe hozható Zombori Endrét az akasztói és kiskőrösi gyilkosságokban-, Kohn-Kerekes Árpádot a dunapataji-, hartai-, kalocsai és tassi vérengzésekben, Kovács Lajost a dunapataji-, és kalocsai eseményekben, Vég Miklóst és Nagy Kálmánt az Ersekcsanádon és Kiskőrösön végrehajtott akasztások miatt, Pervanger Mihály, Prosser Antal és Sturz Károly vöröskatonákat a kalocsai akasztásokért ítélték halálra és végezték ki. Berkes Ferencet, aki a 4 solti és 1 hartai lakos Kecskeméten történt kivégzését elrendelte és irányította, később a fehérek gyilkolták meg. A keceli 25 fő legyilkolásaért a kalocsai királyi törvényszék ítélte halálra és végeztette ki Csordás István, Kelemen István és Soós István vöröskatonákat. Lévai-Lezner Oszkár a Kiskőrösön elkövetett tettei miatt, Engi Lajos pedig a kiskunfélegyházi gyilkosságok miatt ítéltetett halálra és végeztetett ki. Mindössze tizenhárom felelték életükkel a Bács-Kiskun megyei 18 helységben elkövetett 182 gyilkosságért. De ugyanakkor őket, a kommunista mártírokat, a fehérek által legyilkolt áldozatokként 50 esztendőig kellett ártatlanokként ünnepelnünk. S az általunk legyilkolt százakra pedig nem volt szabad még csak emlékeznünk sem.

Ma már világos - bár sokan nem tudják megemlékezni -, ha nem lett volna vörös-terror, ha nem lett volna Szamuely Tibor, Braun Mór és Kohn-Kerekes Árpád, nyilván nem követte volna őket a fehér-terror, Héjjas István és Francia Kiss Mihály. Mindenesetre ez utóbbiakról és rém-tetteikről az elmúlt 50 esztendő során bőségesen hallhattunk, míg a dicsőséges 133 nap eseményeiről annál kevésbé.

Éppen ezért öröndetes az a tény, hogy történelmünk "viharos" egén a felhők végre - ha lassan is - oszlani látszódnak. 1993-ban - 74 esztendővel később - az agyonhallgatott, meghamisított eseményekről elsőként Solton, a Vécsey-kastély parkjában, Németh József polgármester kezdeményezésére, kopjafa-állítással emlékeztek. Az idén, 80 esztendő elmúltával Dunapatajon is mertek már emlékezni az emberek, 1919 igazi mártírjaira.

De hol van Bács-Kiskun megye többi községe és városa? 16 város 108 halottjáról még ma sem mernek megemlékezni?

Írta:

Tiszaugi-Szabó Tamás

Apropó: a STASI

Alig van ember, akit ne érdekelne a titkosszolgálatokkal kapcsolatos bármilyen írás, könyv, vagy kiállítás. Ez szinte független a társadalmi rendszertől és a titkosszolgálat tevékenységi irányától. Engem is különösen érdekelt a Budapesten rendezett STASI (a volt NDK állambiztonsági szervezete) kiállítás. Próbáltam útítársul szervezni a rég - és a közelmúlt állam - ill. nemzetbiztonsági szakembereit, de valahogy nemigen akadt vállalkozó. Végül is partnerem egy olyan - "magát megnevezni nem kívánó" - főtiszt lett, aki e szolgálati ág minden területén megfordult 1990 előtt - kivéve az ún. III/III-at. Rálátása, kapcsolata viszont velük is bőven volt, így elmondottaihoz kétségem nemigen férhet. Igyekeztem a magam módján készülni, de mint szinte minden ilyen esetben, kicsit csalódás is ért. Azért talán nem lesz érdektelen, amit megtudtam tőle.

Először is a kiállításról. Teljesen másra számítottam - részben a sajtó beharangozás, részben a rengeteg tv-s "októrt" kétfilm alapján. A "hálózat" technikai felszereltsége - legalábbis ami itt látható volt - bizony nem volt valami korszerű. De az iszonyatos szervezett-

ség és a megfélemlítéses módszerek, technikák és a sorból kiállni kívánók elleni inkvizíciós módszerek sora most is riasztó. Ilyet mi leginkább csak a román securitateről hallottunk, meg talán az ÁVH-s idősokról.

Félelemmel néztem, hogy az elkésredettség és elszántság milyen foka kellett, hogy a vasúti poggyásztartón két összeépített bőröndbe bújjon meg valaki, vagy hogy megpróbáljon a víz alatt úszva kikerülni egy nyársvassakkal ellátott rácsot.

Ráfogták a macskára

Ezek után szinte kicsit megkönnyebbülés volt beszélgetni a mi 70-es, 80-as évekbeli állambiztonsági szervezeteinkről. Informátorom mondatait idézem, most a III/III-asokról.

- Mind a főnököket, mind a tagokat tekintve gyenge kis szolgálat volt a mienk. Igaz ez országosan és a kb. 1500 Bács megyei rendőrből itt szolgáló negyvenfős kecskeméti III/III-asokra is. Az igazi rendőrök, zsaruk, sosem tekintették őket igazi belügyes kollégáknak.

Bizonyítja, hogy alig vettek át 90 után belőlük, de főleg nem politikai okok miatt. A titkzatosság volt a fontos/kodás/náluk és nem az ügyek, mivel 1986-tól gyakorlatilag semmit nem csináltak. Elvesztett az ellenségkép - a nyugati vezetők (politikaiak, de rendőrök is) idejöttek és nekünk segítettek. Ennyien, itt nálunk a megyében, talán két embert figyeltek komolyan. Az egyiknek, mire nagy nehezen el tudták vetetni az útlevelét (komoly szakmai siker!) egy hét múlva Aczél György visszaadatta. Írták a semmitmondó jelentéseiket hát... A "komolyabbnak" nevezhető ügyekre meg jött a pesti operatív csoport, hogy ők is csináljanak valamit.

Ami tény: a 4-5 fős technikai apparátusnak viszont minden (nyugati beszerzésű) technikai eszköz rendelkezésre állt. Csakhogy a 80-as években ezeket már szinte csak a bűnügyi szolgálat megrendelésére, köztörvényes ügyekben alkalmazták. Persze azért a postai szolgálat minden ágán is megvoltak a megfelelő emberek, akik nemcsak ekkor "segítettek".

Ami még érdekes: az ún. nemzetközi testvéri együttműködés, ami elvileg kölcsönös kellett volna legyen. Először is az oroszokkal (a szovjet KGB-vel). Ők rendelkeztek rezidensekkel nálunk, de bennünket sehova nem engedtek be. Ha kint voltunk tanfolyamon náluk, rajtuk gyakoroltak. Egyébként a hírszerzésükön kívül ők is nagyon gyengék voltak.

A másik: a németek, a STASI ittléte. Valóban voltak itt rendszeres külön akciókkal, ami miatt sok kellemetlenség adódott, erőszakosak voltak. Néha sikerült leállítani őket csak.

Ami még tény: a volt (MSZMP) párttagok tényleg nem voltak beépítve, nem lehetett. Viszont máig nem egy, 1989-90 körül alakult párt kecskeméti vezetői, vagy "független" újságírók állítanak meg az utcán sejtlemesen: tényleg minden papír megsemmisült, tényleg nem fog elárulni bennünket senki? Én csak a ma-

gam nevében nyugtatgathatom őket: sok Kecskemét környéki hobbin tüzeltek a "fiúk" sokáig vele, ill. hogy én ezekkel a titkokkal szállok a sírba. De sok gyenge jellemű ember is akad közöttük, nem is akárik. Pl. a volt III/III legfelső vezetésének jó néhány tagja, akiknek a nevét a mai napig nem hallani a "meghurcoltak" között. Ők az új pártoknak külön-külön is "eladták" a névsorokat 1990 után és most nyugodtan élnek. Itt is csak a hithű kisemberek maradtak tisztességesek és ők ma teljes meghasonlásban élnek közöttünk, talajt veszítve. Ilyen az élet...

- Van-e valami érdekes, kedves, mesélhető története a praxisból?

- Kettőt biztosan fel tudok idézni. Az egyik, hogy egy lakásba történő titkos behatolásnál (poloskát kellett elhelyezni), a környezettanulmányból kimaradt a macska. Ez az első ajtónyitáskor meglőgött. Mire nagy nehezen visszavadásztuk, a kapkodásban eltört egy gyönyörű váza. Majdnem botrányba fulladt az akció, de végül is a működő poloskán keresztül hallottuk, hogy az egyébként nyugodt, szegény macskára kenték egymás között a családban az esetet.

A másik, egy ösztöndíj története.

A külföldön tanuló diák itthoni szüni-dejében kellett a lehallgató berendezést felszerelni a lakásba. Az örült technikus biztosan részeg lehetett - józan magyarázat nemigen van -, mert az utca fölött teljesen láthatóan húzott be a tetőn egy vezetőket, amit a fiú észrevett és a padlón a csillárig lenyomozott. Óriási botrányt ígért, nemzetközi sajtóérdeklődéssel stb. Nehéz tárgyalások után, magas, sokévi állami ösztöndíj fejében aztán megbékéltetett tervéről.

Aztán még az egyháziakról és papokról. Nagyon sok becsületes, tiszteletreméltó és beszervezhetetlen ember volt közöttük. De volt sok, aki "kétfelé" is dolgozott egyszerre. Mindenesetre - talán akaratlanul is - nekik is nagy szerepük volt abban, hogy a végén az egész volt "tábor" ide járt egyházpolitikát tanulni, mert itt lehetett velük aztán legjobban hangot találni. Nincs értelme ezeket ma már bolygatni!

Aki állambiztonságának vallja magát, vagy valaha is az volt, azt csak egy dolog hitelesíti: ha konkrét ügyekben megtanult haláláig hallgatni. Én ilyennek tartom magam. Többet nem mondhatok.

Írta:

Kerényi György

Mindenki minket néz... Maradjanak velünk! Csak kapkodjuk a fejünket. A beprogramozott, behálózott agyunkat már irányítani sem tudjuk, de sokan nem is akarják. Vevők vagyunk - és telhetetlenek. Nekünk nem elég Lenke néni, Kudlik

Juli meg az Antal Imi. Nekünk más kell! A Friderikusz, a Fábri, a Csiszár, meg a Pálffy.

Elvégre a minőség az minőség. A reggeli torna már ciki, helyette aerobikozunk Norbi-val. Mert haladunk

a korral, olyannyira, hogy még az alig kinyílt szemünk reggelente pop-zenekarokat, színészeket kénytelen látni, ahelyett, hogy megtudnánk, van-e dugó a belvárosban, esetleg érdemes-e cipelni ma esernyőt. Na de hát kit érdekel, hogy ma esni fog az eső vagy sem? Ugyan már! Aki elmulasztotta volna előző nap a Spielberg filmeket megszégyenítő népszerűségnek örvendő sorozatát, az pl. bepótolhatja délelőtt. A felmosó szerek, a háztartási berendezések "kedvező" árajnak megsemmisítése után elgondolkodunk, miért is nem találták még fel a 9 forintot, meg a 90-est és a 900-ast.

Ebédre a fűszeres Rozi frankfurti rostélyost ajánl, majd a néző előbb-utóbb rájön, nem is olyan nehéz a paprikás krumplit elkészíteni. Na és most mire gondolunk? Arra, hogy most már nem mehetünk sehová, hisz kezdődnek kedvenc "operáink". A gazdag és szép Luz Maria azon a farmon és, ahol a szuper csapat tagjai között elcsattan az első, majd a második csók. De jön Superman, és mindenki megmene-

kül, a hasonmás kiszabadul a börtönből. Örülünk, sírunk, hisztizünk, mert már megint vége, mikor lesz holnap, amikor újra leülhetünk abba kényelmes fotelba!? Na igen, most lehet menni vacsorázni, elvégre üresjárt van a "dobozban", a Híradó következik. Ezt már nem is érdemes nézni, csak gyilkosság, hurrikán, tornádó földrengés, ár-emelés, lemondás, bukás, kiesés, 9-0, és háború. A bemon-dók képe úgys ismerős a feminista lapok címlapjáról, meg aztán minden este

őket látjuk, ha kell, ha nem. Százból egyszer megnézzük a forgó kereket, de csak akkor, ha nem vagyunk kíváncsiak a "közszolgálati magazin" híreire, miszerint mióta is fekszik kómában egy ember, vagy miért halt meg egy kisgyerek Borsodban, milyen kegyetlen is az élet a nyomorék kislánnyal, akit még süketké is tett.

Most már tévét is kellene nézni, vagy ez nem az? Semmi akadály. Fürdés után azt is lehet. Vár minket a kislány vagy a Lajcsi a zongoránál, vagy forró nyomon eredhetünk Fridi nyomába, hogy vajon most hol is látható.

Nagy feszültség, dül a perpatvar a családokban, életveszélyben vagyunk, nem értjük, mi mennyi, miért volt, de aztán megnyugszunk, beletörődünk a vereségbe, győzelembe, veszekedésünk felesleges, hisz úgys kezdődik holnap újra minden előlről.

Mert a show-nak folytatódnia kell... Tényleg kell folytatódnia?!

Írta:
Dobos Sándor

DOBOZOLÓ

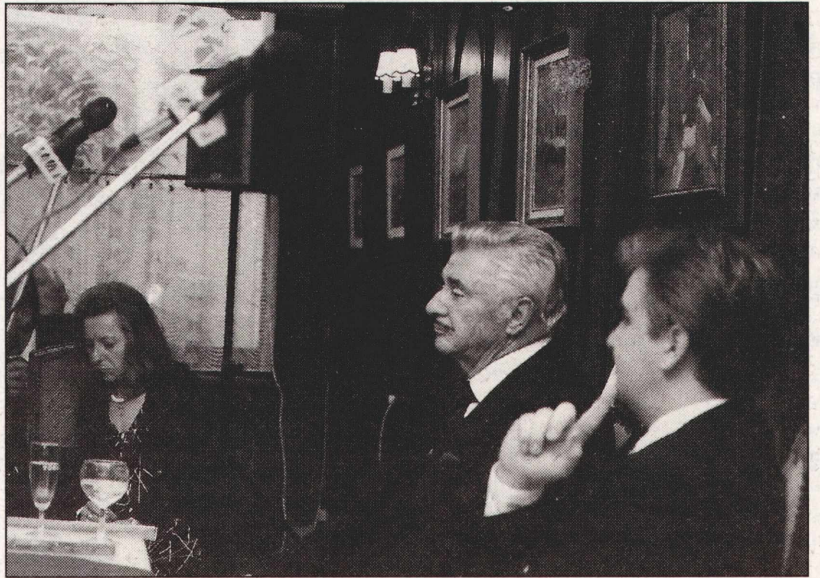
Kecskemét a magyar Babilon?

Josef von Ferenczy könyvpremierje

Dr. Szécsi Gábor polgármester filozófiai és történelmi háttérrel méltatta a Libertében rendezett könyvpremieren Josef von Ferenczy első, a Perbeszédű című kötetét. Az immár nyolcvanegyedik életévét taposó szerző meghatottan köszönte szülővárosa érdeklődését. Hangzott: mindig kecskemétinek vallotta magát és szívesen veszi, ha Ferenczy Jósának szólítják.

Szellemes és szemléletes hasonlattal a kultúráközvetítő Mezőpatakiához hasonlította a Duna-Tisza közét, a mindig a párbeszédet kereső Kecskemétet a magyar Babilonnak nevezte.

A nagysikerű találkozón számo-

Ferenczy Jóska vallomása a párbeszédéről, Kecskemétről. Mellette a a könyvpremier házigazdája, dr. Szécsi Gábor.

san, többek között Peter Boenisch, volt német kormányzóvivő - szól elismerően a közeledést, a megértést, a dialógust szorgalmazó szerzőről. A polgármester pedig megígérte az ismert városvédő hírlapíró javaslatának megvalósítását: Hirdesse a Ferenczy család lebontott ősi otthona helyén, a Zrínyi Ilona iskolával átellenben hangulatos, idegenforgalmi látványosságként is figyelemre méltó zománc- vagy kerámiaművészeti alkotás az Erzsébet királynő szívé a magyar ügyek támogatására hajlító Ferenczy Ida emlékéért.

A müncheni Nemzetőr jelenlévő főszerkesztője azonnal csatlakozott az indítványhoz és mivel Josef von Ferenczy oly megértően támogatta az emigráció legismertebb lapját, vállalják az emléktábla költségeinek negyedét.

Perbeszédűl a párbeszédű címmel jelent meg a kecskeméti kötődését ma is szívesen vállaló Ferenczy József könyve, melynek bemutatója sokakat vonzott. Képünkön Leitner László kamarai főtitkárnak dedikál.

Új születésnap kiállítás

Egyéves a Mártonfi Galéria. Legújabb kiállításán a szegedi inditassú Romhányi Anikó mutatkozott be képeivel. Amikor fotónk az

Turai G. Kamill megnyitót mond

alkotóról készült még az Amerigo Tot képek (és fotók róla, Tóth Sándortól) voltak láthatók. Romhányi Anikó harsány színekre épülő virágos és fás képei még nyeresek és kiforrotlanok, de a félelmek és szorongások árnyékával átszőtt, visz-

szafogott színvilágú portréi már ígéretebb tehetséget sejtetnek.

A galériatulajdonos művésznő, Mártonfi Benke Márta újabb saját kiállítása a Széchenyi Szakközépiskolában látható.

Sajtóhelyzetelemzés

Lakatos Pál és Franka Tibor, a rádió Vasárnapi Újság szerkesztőségéből, telt ház előtt tartott fórumot a MIÉP szervezésében a Technika Házában a magyar sajtó jelenlegi helyzetéről, valamint saját törekvéseiről.

Ünnepelt a Táncos Péter Citerazenekar és Népdalkör Egyesület

Harmincegy éve e sorok írója - mely hivatalnokok rosszallása ellenére arra vetemedett, hogy a tanyák népét kölcsönösen élményes találkozókon összehozza jeles írókkal, művészekkel, már életükben klaszszikussá aszúsodott alkotásaikkal. Veres Péter Katonatelepen, Sánta Ferenc és Váci Mihály Kadafalván, Csoóri Sándor Matkón, Szabó Pál Szarkáson szerzett újabb híveket nemzeti kultúránknak. Az akkor még petróleumos tanyás körzetekbe meghívott filmrendezők maguk is kíváncsian várták, hogy a mozi-zással ismerkedők miként fogadják kiválasztott alkotásukat.

Csak hosszas préselődéssel győmszölődött be a matkói iskola két összenyitott tantermébe a Szegény-

legények bemutatására és megvitatására 1968 őszén összegyűlt 300 érdeklődő. A mindig találékony Ragályi Elemér, a már akkor nemzetközi híru filmoperatőr életében először mondott le tervezett forgatásról, mivel a zsúfoltságban mocanni sem tudott.

Kár, mert megörökölhette volna, amint a közönséget köszöntő Csengery Adrienne énekének visszonzásaként, valamint "a rendező úr és a vele érkezők barátai" üdvözlésére az egyik iskolapadból fölmagaslott egy tömött bajuszú, nyílt tekintetű szálfá-ember, megbiccentette fejét és máris azon a bugaci halmon voltak a teremben szorongók, ahonnan jól látni, merre legel a gulya... Az ámult vendé-

gek újabb és újabb dalokat kértek tőle, csodálták a Tisza parti szülőfalujában Táncos Péternek keresztelt tüneményt.

Ha mozgókép tudommal nem is örökíti meg 1978 rabló tavaszán sírba hanyatló - Csoóri Sándor találó jellemzésével - avar fejedelmet, ha nem is örökölhettek tőle rokonok olyan kincseket, mint a nomád kagánok után fennmaradtak, ha neve hiányzik is Kodály városának mondott Kecskemét életrajzi lexikonából, az érdemet oly gyorsan felejtő korunkban mégis sokan becsülik a mindig magának daloló Táncos Pétert.

Az íróknak, a népzenei találkozóknak köszönhetően gyorsan szárnyára kapta a hír. Emlékét híven

őrzi és idézi a Likőripari Vállalat akkori igazgatójának, Berende Lászlónak támogatásával, többek között Mónus Ferencné és Juhász Zoltán szervezésében 1969-ben alakult éneklő közösség. Szilágyi Zoltán népművész költő javaslatára vették föl 1978. őszén a matkói nótafa nevét. Egy évtizedig számíthattak a Likőripari Vállalat, majd a Baromfifeldolgozó Vállalat, később a Táncsics Mihály Művelődési Ház támogatására. Újabb az Univer szövetkezet és személyesen Szarka Balázs elnök gondoskodásának köszönhetően vállalkozhatnak újabb és újabb örömfakasztó szereplésekre. A szövetkezet, az önkormányzat és mások - köztük magánvállalkozók - aligha ünne-

pelhették volna ilyen felszabadult örömmel fennállásuk negyedszázados évfordulóját az Erdei Ferenc ÁMK-ban, mert még a teremért is fizetnie kellett.

A műsor és a hangulat méltó volt az alkalomhoz. Mi mindent tud Kecskemét és környéke, mintha közénk telepedett volna a matkói nótafa, lelkesedett egy szakértő vendég a ménteleki, a hetényegyházi, a szentkirályi, a nyárlőrinci. és természetesen az Univer Táncos Péter Citerazenekar és Népdalkör Egyesület teljesítményét összegezve.

Írta:
Heltai Nándor

Tíz év - és ami előtte volt

A magyar baloldal elmúlt ötven-éves történetében nemigen akad olyan személyiség, aki egyöntetű tiszteletet vívott ki magának, és akinek bizony sokszor hullámzó politikusi életútját ne akarták volna legalább az elmúlt tíz évben - visszamenőlegesen főleg - kikezdeni. Nos ilyen a Kecskeméthez sok szállal kötődő, erre mindig szívesen emlékező Nyers Rezső, aki készséggel válaszolt kérdéseinkre.

- Hogyan alakult a kapcsolata Kecskeméttel, mire és kikre emlékezik legszívesebben?

- 1950-62-ig - páréves megszákítással - a dunavecsei járás körzetének országgyűlési képviselője voltam. Ez az akkori igazgatásban sok kecskeméti kapcsolattal is járt. 1962-90. májusig viszont egyfolytában itteni képviselő voltam. A fontos ügyek közül, amiben úgy érzem, személyesen is sokat tettem, elsőként a Tudomány és Technika Házáat említeném. Hogy a volt zsinagógát az állam és az egyház is átengedje és legyen pénz is a város ezen fontos céljára - ezek sikerét végigkísérhettem. A másik a Kodály Iskola (ma Kada Elek Közgazdasági Szakközépiskola - a szerk.) megszületése és a hagyaték részbeni Kecskemétre kerülése. Kodály Zoltánnal, majd utána feleségével is jó személyes kapcsolatban voltam.

Aztán a gazdaságban két fontos dolgot említenék: az egyik, hogy az ipar decentralizálásából jusson Kecskemétnek is. Ez átmenetileg fontos szerepet játszott akkor, bár volt, ami nem maradt időálló. A másik a szakszövetkezetek ügye, amely máig hat. Ez a szövetkezési típus ötvözte leginkább az akkori magángazdaságot a kooperációval. (Örömmel láttam a Köztérben az akkoriak közül a ma nagyközségi elnök Csipkó Sándort.) Molnár Frigyes, Fehér Lajos, Erdei Ferenc nagyszerű emberek voltak (örülök,

hogy a Művelődési Központ megőrizhette nevét), szerepük elévülhetetlen. Talán segítettem még a közlekedési utak, valamint a kereskedelem és szolgáltatás fejlesztését, letehettem az Alföld és Centrum áruház alapkövét.

A személyiségek közül elsőnek Tóth László polgármestert említem. Nyomdász kollégája voltam, de ő ebben is, az újságcsinálásban is előttem járt. 1948-ig, mint szintén szociáldemokratával, politikusi kapcsolatban is voltam. Az 1960-as években, haláláig, szintén újra sokat találkoztunk.

Reile Géza is nagyon tetterős, jó irányultságú, gyakorlati ember volt. Gajdócsi Istvánra, a nagyformátumú, az országos politikában is jegyzett vezetőre emlékezem. Fehér Sándor népfőnök-elnökről is a legjobban benyomásaim maradtak. Hasonlóképpen vélekedem Horváth Istvánról és Király Zoltán akkor fiatal újságíróiról.

- Mi maradt meg Önben 1956. októberéről és volt-e kapcsolata ekkor a várossal?

- Közvetlenül nem voltam jelen és

nem volt kapcsolatom, viszont emberileg mélységesen sajnáltam és sajnálom az itteni tragédiákat is. 1956. augusztusig élelmiszeripari

miniszter, a Nagy Imre kormányban ellátási kormánybiztos voltam. A forradalmi események szétzilálták a közzellátási hálózatot (főleg Budapestét), és Kecskemétről nagyon jelentős segítséget kaptunk. November negyediké után is, és a Munkástanácsokkal is rendkívül jól együtt lehetett működni. Ezek a leglényegesebb emlékeim.

Már elkészöntünk a telefonon, amikor egy kedves megjegyzést még elejtett Nyers Rezső: Érdekes, objektív, igazi újságnak tartom a Köztérrel - gratulálok hozzá!

Mozgó idő

A rendszerváltás első éveiben hallottam ezt a kifejezést egy magas beosztású egyetemi tanár szájából: "Per pillanat nem vehetünk fel minden jelentkezőt." Azt hittem, tréfának szánta ezt a nyelvi értelmetlenséget. Nemsokára egy kórházigazgató beszédében hangzott el ugyanaz az értelmetlen kifejezés: "Per pillanat nem vagyunk abban a helyzetben, hogy kórházunk ki tudja fizetni felhalmozódott tartozásait." Néhány napja egyik volt miniszterelnökünk rázta le magáról ilyenformán a riporterek seregét: "Per pillanat többet nem mondhatok." Megdöbbenő! Nem a latin "per" prepozíció illyenszerű használata, s még csak nem is a kifejezés idegenszerűsége a megdöbbenő - hiszen a régi magyar nyelvben gyakran előfordul a "per sundám bundám" kifejezés, amelynek a jelentése alattomban, szőrén-szálán, suba alatt. Ez utóbbitól ered a sportnyelvben ma is használatos bunda, bundázni szavunk. A megdöbbenő az, hogy a per pillanat kifejezés nyelvilag hibás, közelről sem azt fejezi ki, amit használója ki akar fejezni. A kifejezés megteremtője bizonyára azt akarta mondani, hogy pillanatnyilag, vagy e pillanatban, ám a latin nyelv ismeretének hiányában azt sikerült mondania: pillanatonként. A modern tudomány nyelvéből jól ismert ez a kifejezés: per secundum. Például a fény terjedési sebessége 300.000 km per secundum, vagyis 300.000 km másodpercenként.

Általában a perrel képezett időhatározók a mozgó időt, a történet időtartamát fejezik ki, nem pedig az álló pillanatot: per brumam = télen, per eos dies = azokon a napokon, per id tempus = azon idő alatt, stb. Azt, hogy pillanatnyilag, vagy e pillanatban, a latin nyelv úgy fejezi ki: ad tempus.

De félreértés ne essék: senkit sem akarok latinra tanítani, s nyelvvédő cikket sem szándékozom írni, mivel főleg munkánkat tartom két szempontból is. Hiszen a nyelvvédő cikket épp azok nem olvassák, akiknek írják őket, aztán meg jól tudom, hogy a helyes nyelvhasználat elsajátításához a grammatika nem elégséges, azt legeredményesebben gyakorlással - beszéddel és olvasással lehet elsajátítani.

Hogy miért írok mégis erről a nyelvi képtelenségről?

Mert rá szeretnék mutatni arra a magatartásra, amely e jelenség mögött meghúzódik, s amely nem is annyira filológiai, mint inkább pszichológiai kérdés.

A rendszerváltás óta, de főleg az európai integráció közeledtével gyakran hangzik fel az aggodalmaskodó kérdés: ingatag gazdasággal rendelkező, nyelvilag elszigetelt, kis nemzetünk megállja-e helyét a kíméletlen szabadversenyben, vagy felmorzsolódik, s eltűnik a küzdő gigások talpa alatt?

Olyan kérdés ez, amelyre biztos választ adni senki sem képes. Hiszen a jövő ezernyi ismeretlen tényezőt rejt magában. A történelem küzdőterén megszámlálhatatlan erővel - érdek és akarat - feszül egymással, ám a győztes nem az egyik, vagy a másik lesz, hanem a különféle erők szembefeszülése következtében létrejövő eredő.

Mégis akadnak proféták - s nem is kevesen -, akik a rendszerváltás kezdetétől fogva következetesen hirdetik, hogy a kis népek ideje lejárt, eltűnésük történelmi szükségszerűség. A rendszerváltást úgy értelmezik, mintha az számunkra történelmünk kezdete volna, ahová mi minden előzmény nélkül, üres iszákkal léptünk be, s akkor cselekedjünk a leghelyesebben, ha a gazdag népek által felkínált lehetőségeket kihasználva igyekszünk meggazdagodni, sutba vágva az ún. eszméket, melyek a történelem folyamán csupa tragédiához vezettek. Hogy vannak nemes eszmék is, melyek úttörői az emberi haladásnak, s amelyek nélkül ma is barlangban laknánk, ezeket a profétákat nem zavarja.

Az önfeladás apostolainak abban kétségtelenül igazuk van, hogy helyzetünk súlyos, de közelről sem reménytelen. "Tudományos" érveik ugyanis hamisak. Mindenekelőtt: kisértő-voltunkból még nem következik történelmi szükségszerűségként nyelvünk, kultúránk, magyarságunk pusztulása. Épp a közelmúlt bizonyítja, hogy a magyarságénál kisebb lélekszámú népeknek is sikerült gazdasági lemaradásukat behozniuk és modern társadalmat teremteniük anélkül, hogy önmagukat feladták volna. A parlamentáris demokrácia körülményei között sorsunk alakulása jórészt tőlünk függ. Nem most kezdjük történelmünket, s nem üres iszákkal kéredezünk be az ígért földjére. Van egy ezeréves államunk, amely központja és lelki otthona a világ minden magyarjának, amelynek kormányja elvileg a mi kezünkben van, s csupán tőlünk függ, hogy gyakorlatilag is a mi kezünkben legyen.

Van egy ezeréves történelmünk, annak minden tanulságával és tapasztalatával. S végül: elődeink hagytak ránk egy áldozatos munkával kiművelt, saját arcúval bíró, a valóság legfinomabb árnyalatait is kifejezni képes, rendkívül hajlékony nyelvet, amely - bár története során több nyelvújításon is átesett, eredetiségét mindvégig megőrizte. Amíg ez a nyelv létezik, a magyarság is létezik fog.

A nyelv ugyanis a kultúra létezési formája, a valóság kifejezője. Funkcióját tehát csak akkor töltheti be, ha lépést tud tartani a valóság fejlődésével. A múltja jellemző lassúbb ütemű fejlődés esetén ez nem is jelent különösebb nehézséget, mivel minden élő nyelvben működik az önmegújítás reflexe. Ám a modern kor fejlődési ritmusának hihetetlen felgyorsulásával a nyelv fejlődésének biztosítása - mindenekelőtt tisztaságának megővése - "művi", azaz tudományosan végrehajtott nyelvújítást és intézményes nyelvvédelmet igényel. Nem holmi különködésből, s még kevésbé "nacionalizmusból", ahogyan azt "per pillanat apostolaink" értelmezik nagy előszeretettel. Épp ellenkezőleg! A tudomány mindent elsőpró forradalmának korát éljük, amely a tömegek magas szintű tudományos képzését tételezi fel. Köztudott, hogy léteznek már olyan gyárak, amelyeknek minden egyes alkalmazottja mérnöki diplomával rendelkezik. Ez a jövő útja, s aki ezen az úton lemarad, késését aligha tudja behozni. Ám épp a polgári nemzetté válás folyamata bizonyította be - s bizonyítja ma is -, hogy a tömegek tudományos képzése csakis anyanyelven lehetséges. (Avagy nem épp ezért küzdenek a kisebbségek?) Aki tehát az anyanyelv fejlesztésének szükségességét tagadja, a tömegek kulturális felemelkedésének útját próbálja eltörleszolni, s ezért nemcsak tömegellenes, hanem nemzetellenes is!

Az intézményes nyelvújítás és nyelvvédelem azonban kitartó, céltudatos munkát és tetemes anyagi áldozatot igényel. Ám hajlandó-e tetemes anyagi áldozatra az a társadalom, amelynek vezéreszméje az eszménytelenség? Lehet-e a nemzet sorsát évszázadokra meghatározó céltudatosságról beszélni ott, ahol az egyesek tetteit egyetlen cél határozza meg: a gyors meggazdagodás? A nyelvfejlesztés és nyelvvédelem látszólag nem hoz profitot, hát miért költünk rá hatalmas összegeket? Hol vannak korunk Széchenyi Istványa, jóllehet a mi elesettégünkől hirtelen meggazdagodott milliárdosaink nagyobb vagyonnal rendelkeznek, mint hajdan rendelkezett Széchenyi. Kinek jut itt eszébe, s ha eszébe is jut, ki merné az országgyűlésen elmondani, hogy nyelvünk kérdése nem profit kérdése, hanem élet-halálé?

Félő, hogy társadalmi "elitünk" ilyen magatartása mellett az önfeladás apostolainak valóban igazuk lesz. Persze létezik szellemi életünkben egyfajta partizánkodó nyelvvédelem, amely küzdeni próbál a tudatlanságból, szellemi tunyaságból vagy épp egyéni hiúságból elkövetett nyelvi hibák ellen.

Ez a fajta nyelvvédelem azonban valamilyen okból megkerüli a nyelvünk jövőjével kapcsolatos, súlyos kérdéseket, s így akaratlanul is önképzőköri szintre redukálja magát. A bajok látói pedig mit tehetnek? Azt, amit Reményik Sándor tanácsol:

*"...ki éjben születik majd, mit csináljon?
Dolgozzék, imádkozzék, túrjon, várjon,
S a sírba is reménysugárral szálljon,
Ha könnyel sózott kenyerét megette."*

Mert változnak a csillagok felette."

Írta:
Varró János

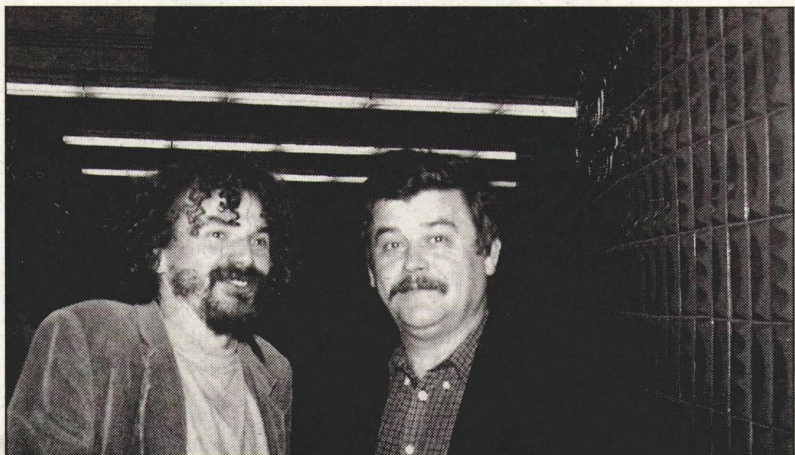
Könyvek az évfordulóra

Az MSZP tízéves évfordulója környékén Horn Gyula visszaemlékezései mellett a rendszerváltás vidéki, baloldali előkészítői is könyvekkel jelentkeztek. A szentesi Keserű Imre (Poszler Györggyel közös) a Szelíd biciklisták című kötetben, a helyi újságban megjelent írásait adja közre. Sok, kecskeméti eseményt és nevet is tartalmaz az 1989-es évet középpontba állító dokumentumgyűjtemény a reformközi mozgalom történetéből. Ezek szerkesztői Ágh Attila egyetemi tanár, Géczi József docens és Sipos József történész. A bemutatott Bayer József, az Axel Springer Kiadó igazgatója tartotta.

RENDSZERVÁLTÓK A BALOLDALON

REFORMEREK ÉS REFORMKÖRÖK
1988-1989

Keserű Imre és Géczi József - ketten a 89-es, vidéki "talpasok" közül

Inkább bezárnak?!

Szeptember végén országos akció-ellenőrzést tartottak a megyei munkaügyi felügyelőségek. A célcsoport ezúttal a kereskedelem és a vendéglátás volt, ahol is a munkaszerződések meglétét és alaki szabályosságát, valamint a külföldiek foglalkoztatását ellenőrizték. Ha úgy vesszük, elég sovány eredmény született a megyében, beleértve Kecskemétet is. 127 ezer forint szabálysértési bírságot, 230 ezer forint munkaügyi bírságot rótt ki, és 225 ezer forint, a Munkaerő-piaci Alapba történő befizetésre kötelezett két, külföldiek szabálytalanul foglalkoztató céget a megyei főfelügyelő. Ha úgy vesszük, ez szép eredmény: mégiscsak törvényiszterlőek a mi megyei és kecskeméti, kereskedelemmel, vendéglátással foglalkozó cégeink. De úgy is vehetjük: szomorú dolog, hogy több száz kecskeméti, több ezer megyei vállalkozás ellenőrzésére összesen 23 (!) - de többnyire ennél kevesebb - felügyelőt tud mozgósítani a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ Munkaügyi és Munkabiztonsági Felügyelősége. Többre jelenleg nem telik.

Ez van. Mint dr. Balázs Mihály, megyei főfelügyelő mondja, ez a létszám a foglalkoztatottak számához viszonyítva csak egynekgyede a hatósági ellenőrzés szempontjából optimális európai uniós normáknak és szokásnak.

A két nap alatt összesen 113 ellenőrzést tartottak a megyei felügyelők, ennek nagy részét Kecskeméten. A rossz hírek, mint általában, ebben az esetben is szárnya volt: az ellenőrzés második napján sokan inkább ki se nyitottak. Az viszont jó hír, hogy az ellenőrök nem tártak föl tömeges méretekben munkaszerződés nélküli foglalkoztatást. Szegény Pó-

lus Rónát viszont, úgy látszik, még az ág is húzza! Az első napon szinte megszállták a felügyelők. Találtak is, amit kerestek, de egyrészt nem szívesen hozzák nyilvánosságra a szabálytalankodók nevét a másodfokú határozat jogerőre emelkedéséig (lásd még: adatvédelmi törvény), másrészt, ha a foglalkoztató nem megyei székhelyű, át kell tenni az illetékes felügyelőséghez.

A nagy foglalkoztatókra mindenesetre továbbra sem jellemző a szabálytalan foglalkoztatás, ez inkább az egyéni vállalkozók és a néhány főt foglalkoztató társas vállalkozások bűne. A kereskedelem és a vendéglátásban Kecskeméten és környékén, a megyei főfelügyelő szerint nem jellemző a fekete munkások alkalmazása (nem úgy a mezőgazdaságban, de most éppen nem azt ellenőrizték). Gyakran fordul elő ellenben a munkaszerződések alaki hiányossága, azaz nem tartalmaznak olyan kulcsfontosságú részleteket, mint a munkavégzés helye, a munkakör megnevezése és a személyi alaphét.

Kecskeméten sok kínai tulajdonú kereskedelmi cég működik. Ezek az üzletek szinte kényszerűen ügyelnek rá, hogy náluk minden szabályos legyen. Vannak persze lehetőségeik - például nem mindig lehet a megfelelő nyelvjárást beszélő kínai tolmácsot találni -, de a kínai üzlettulajdonosok mégis figyelnek rá, hogy fölőselegesen ne bosszantsák fel a magyar hatóságokat. A munkaügyi központ is megteszi a magáét: kínai eladónak például nem adnak munkavállalási engedélyt, kínai szakácsnak viszont igen. Munkaügyi ellenőrzés lesz még az idén. Hogy mikor és kiket ellenőriznek, az titok.

Legalábbis az első nap végéig.

ALAPÍTVÁNYI KÖZLEMÉNYEK

A Sportoló Fogytékosokért Alapítvány ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk egy százalékát az alapítványnak felajánlották. Az átutalt 123.405.- Ft-ot a működési költségekre (telefax - telefon vásárlás, postaköltség, távközlési költség) felvett hitel visszafizetésére fordítottuk.

Boronkay László kuratóriumi elnök

A kecskeméti Add Tovább Önkéntes Segítő Szolgálat Alapítvány 1998. évi tevékenységének legfontosabb adatai: öt segítőnk 9 stressztől szenvedő vagy akut krízishelyzetben lévő családnak nyújtott segítséget. Gazdálkodásunk legfontosabb adatai: bevételünk a Kecskemét MJ Város Önkormányzatának a szociális alapról nyújtott 100 eFt-os támogatásából származott, melyet működési költségünk fedezésére használtunk fel.

Kálmós Éva alapítványi szervező

Az Ifjúság-Egészség Alapítvány az SZJA 1%-ból felajánlott 63.000.- Ft-ot a kecskeméti Spartacus Sportkör utánpótlás nevelésre fordította.

Ackerl Lajos elnök

A kecskeméti Otthoneremítő Alapítvány ezúton tájékoztatja a tisztelt lakosságot, hogy az 1999-ben befizetett SZJA 1%-át, 30.000.-Ft-ot a növendékek lakhatási támogatására használta fel.

Szivós Ildikó titkár

Az autista gyermekeket nevelő kecskeméti családok és az "esőemberkékel" foglalkozó helyi pedagógusok köszönetet mondanak mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1 %-át az Autisták Oktatásáért Közhazsnú Alapítványnak ajánlották fel az elmúlt évben. A Nyíri úti Általános iskola Autista Tagozata húsz tanköteles korú sérült kisgyermek oktatásáról, neveléséről gondoskodik. Elsősorban ezt a munkát segítette az a 307 ezer forint, amit a tavalyi felajánlásoknak köszönhetően kapott az alapítvány. Az adományokból egyebek között számítástechnikai kiegészítő eszközöket (pl. nyomtatót), fejlesztő játékokat, speciális tankönyveket vásároltak, a gyerekek számára tanulmányi kirándulásokat szerveztek (például a budapesti állatkertbe). Kisebb részben az alapítvány működésére (telefondíj, a levelezés költségei), valamint pályázati díjak kifizetésére fordították a tevékenységükkel szimpatizáló adófizető polgárok 1 százalékait.

PORTRÉVÁZLAT NEGYVEN PERCBEN

Öveges László Pro Architektúra díjas építész

Az építészeti tervezés mellett újabban építéssel is foglalkozó építész pergő ritmusú életet él. Ezt persze nem csak a külső körülmények kényszerítik rá, inkább saját habitusából adódik a vibrálóan felfokozott szellemi készenlét és feszített munka tempó. Beszélgetésünk is felpörgött tempóval zajlik, hiszen elfoglaltságaink többszöri egyeztetés után is csak 40 percnyi találkozást engedélyeztek. Így hát saját megszokott ritmusom kétszerezével próbálom követni, na és lejegyezni a válaszokban félém viharzó gondolatmeneteket, ezért a tisztelt olvasó elnézését kérem, ha jegyzeteim néhol kissé töredékesek, vagy montázsszerűek.

Mesélj a korai évekről és hogy mi indított az építészet felé?

Gyermekkorom Kiskunfélegyházához köt. Édesanyám építész szeretett volna lenni, de a felvételin mint osztályidegent elutasították, így végül középiskolai nyelvtanár lett. Édesapám orvosként is jegyzett festő volt és először engem is a képzőművészet vonzott, főleg a festészet és a szobrászat, így lettem végül építész.

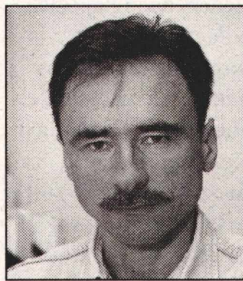
Hogyan teltek az egyetemi éveid és melyek voltak azok az építészeti tendenciák, amelyek meghatározták pályakezdesedet?

A egyetemen a korosztállyommal való együttgondolkodás volt a legfontosabb, az építészethez valójában a diploma után kerültem igazán közel. 1980-ban a modern építészet Bauhaus-os szigorát és funkcionalista szemléletét már kezdte feloldani a posztmodern gondolkodás és én ehhez kerültem közel, mert óriási kitörési lehetőséget kínált. Az organikus építészetről ekkor még keveset tudtunk. Ezek persze nem igazán meghatározóak számomra, mindegyikben látok szép példát és csodálom az organikus építészet jártékosságát, a posztmodern szabadságát, de egyikkel sem köteleztem el magam. Saját épületeim soha nem egyformák, a háznak tükröznie kell a megbízó személyiségét, intellektuális és gyakorlati igényeit és persze anyagi lehetőségeit. Én élvezem ennek a munkának minden mozzanatát és tervezés közben nem figyelek arra, hogy az épület valamilyen irányzatba besorolható legyen.

Századunkban utoljára a Bauhaus fogalmazta meg egy korstílus igényét és a társelművészetekkel való együttgondolkodásnak, az összművészetnek a szükségességét.

Korunk építészetében - leginkább talán az organikus építészetben - szintén fel-fel villan az igény, de a gyakorlati életben ez nem működik. Az építészet nem találja a közös hangot a társelművészetekkel, a szobrászattal, a festészettel, vagy a textillel, így kívül a homlokzaton adódó plasztikai feladatokat is az építészek vállalják magukra, belül pedig a belsőépítész az úr és csak a legkritikább esetben hív képzőművészt segítségül. Mit gondolsz erről a jelenségről és vajon mi lehet az izoláltság oka?

A társelművészetekkel való együttműködés valóban a jövő útja. Az organikus építészet amely elmélyült filozófiai alapvetéssel nyugszik szervesen integrálja a társelművészeteket, képzőművészetet, iparművészetet, egészen az utolsó kilincsig. Az igazán erős építészet csak ilyen szemléletű lehet. A tervezést valahol el kell indítani és levezetni a külső és belső tér nagyvonalú megfogalmazásától egészen a kispasztikáig. Sajnos ez ma valóban nem működik. Az építészet a korszakátúrájának és gazdasági erejének tükrösképe és lehetőségeinek korlátjai alól az építészt sem vonhatja ki magát. Ebben a képben meghatározó szereplőként van jelen meg a megbízói igény. Van azonban jövője az összművészeti megjelenésnek, a belső falak, terek díszétől egészen a reklámhordozókig. Egy jó építészen meg kell hogy legyen ez az igény, ha a megbí-

zókban is meglesz és anyagi feltételeik is lehetővé teszik, az áttörést fog eredményezni. Ami a homlokzat plasztikai megjelenítését illeti én a szerkezetből levezethető formavilágra építek. Minden elem az épület alapvető formáiból, erővonaláiból épül és a homlokzat gazdagsága, mozgalmassága, vagy egyszerűsége abból adódik, hogy meddig ragozom tovább. Sajnos a külső és belső terek szabad formálását ma még gyakran behatárolja a gazdasági érdek. Saját épületeim későbbi sorsát illetően is van néhány szomorú tapasztalatom.

A társelművészetek sorában kivételes helyzetben van a kerámia, mert a századforduló hagyományait követően ma ismét reneszánszát éli a homlokzaton. Számomra azonban néha túlzóan és olykor hivatkozhatóan. A Kisfaludy utca és Árpád mozi sarkán lévő épületed építészeti tagoltságát, a tömegek arányát és visszafogott ritmusát szeretem, de zavar, hogy a kerámia burkolat szinte önálló életet él és kissé szétveri az összképet. Hogyan jött ez létre?

A keramikusok ezúttal egy neves pécsi építészcsapathoz tartoztak és sok tekintetben szabad kezet kaptak. Valóban impulzívák lettek a burkolatok a tervhez képest, mivel azonban az építetető szándéka szerint ez egy extravagáns épület, a funkciója is ezt tükrözi, így számomra nem idegen a végeredmény.

Tapasztalhatjuk, hogy a piaci érdek néhány hónap alatt a legszebb homlokzatot is képes tönkre tenni, izléstelen reklámokkal, rosszul elhelyezett szellőző berendezésekkel és egyéb szerelvényekkel. Milyen lehetőségei vannak egy építésznek hogy az elkészült épület további sorsát kövesse és esetleg jó irányba befolyásolja?

Semmi féle jogi, vagy hatalmi eszköz nem áll rendelkezésre, az egyetlen esély, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki a megbízóval, és ha működik egy kölcsönös bizalom, akkor van esély arra, hogy később is kikéri a tervező véleményét. Sajnos az építési hatóság sem rendelkezik olyan eszközökkel, amellyel ezek a problémák megelőzhetőek, vagy helyrehozhatóak lennének. Hatévig voltam a város főépítésze, így közvetlen tapasztalataim vannak ezen a téren. Hiszem viszont, hogy működőképes az építész, az építetető és az építészeti hatóság hármass csapata. Ebben a folyamatban az igényes építetető megtalálhatja a jó építést, hagyja alkotni, mert tudja, hogy az így tud igazán értéket teremteni és az épület utóéletében is akar, és képes ügyelni annak értékeire. Erre ma is vannak biztató példák, ez a jövő útja és reménye, mert úgy gondolom, hogy a következő, szépre érzékenyebb generáció egy új izléskultúrával nő majd fel.

Hogyan alakult a pályád az elmúlt közel két évtized alatt?

Eddigi munkásságom három fejezetre tagolható és azt hiszem mindegyik nagyon fontos része életemnek. Az első a BÁCSTERV-hez kötődik, 1980 és 84 között. Ez a periódus olyan fontos épületeket hozott, mint az uszoda melletti 60 lakásos ház, az Árpád körüti volt laktanya

"Korlátok közt válik el a mester, s a szabadság a törvény adománya."

/ J.W. Goethe /

felújítása, és a ceglédi 200 lakásos épület, amely akkor meglehetősen élénk visszhangot váltott ki. A második szakaszról nem tudok meghatottság nélkül beszélni, mert életem legszebb éveit jelenti, hogy 1985 és 91 között a város főépítésze voltam. A várostól megkaptam azt a lehetőséget, hogy nem hivatalnokként, hanem építészként élhettem és dolgozhattam. Sok száz tervet gondoltam és korrigáltam végig, ezt a főépítészt konzultációt sok építész kolléga igényelte. Ez a munka rengeteg tapasztalatot hozott. A harmadik szakasz az Öveges és Társa építésziroda, melynek működése ma is tart. Az utóbbi évek terméséből említenék néhány kedves épületet: Mikrosystem üzletház, Árpádsarok, Renault Autószalon, Hungária Biztosító Megyei Igazgatósága, Baja Eötvös utcai Goldmark üzletház és a kiskunfélegyházi Gorkij utcai üzletház. Fontosnak tartom, hogy az épület örömet és élmény nyújtson az embereknek, mindig csempészek valami újat a tervbe, annyit, ami még befogadható. Az épület ne csak az utókornak szóljon, számomra fontos a város velem együtt élő polgárainak elismerése.

Szakmai példaképek?

Kerényi József: egyszerűség, Farkas Gábor: finom diszítőkédv, Makovecz Imre: elementáriserő, őserő, Török Ferenc: finom és mégis erőteljes elegancia.

Hogyan látod Kecskemét megújuló építészetét, van-e kecskeméti stílus, vagy iskola?

Kiskunfélegyházi éveimre gondolva Kecskemétnek mindig volt egy erős építészeti kisugárzása, ami számomra vonzó volt. A hetvenes években volt kecskeméti iskola, ami egy irányt tartott, ma nincs ilyen. Sokszínűbb, internacionálisabb lett a város építésze, ennek előnyeivel és hátrányaival együtt. Ma sok fiatal megmutathatja tehetségét, ez egyrészt jó, másrészt magában hordozza a szétszórtság veszélyét. Talán jobb egy városnak, ha kevesebb invenciózus, drámai erejű épülete van és inkább létrejöhet a városképi egység, ugyanakkor igaz az is, hogy a századfordulón a Cifrapalota, a Luther ház, vagy a Városháza igen határozottan szólt bele a városképbe, ma mégis csodáljuk és szeretjük őket. Az igazán érzékeny építészt mindig együtt lélegzik a város hagyományával, építészeti környezetével és talán ez lehet egy közös szál ami később összenézhető az egyébként egyedi épületekben.

Írta:
Balanyi Károly

AZ ÉLŐ LEGENDA

Elegáns műsorfüzet, diszkrét plakát, s a bennfentesek nem hisznek a szemüknek... Lehetséges a lehetetlen? A svéd kórusművészet legendás alakja, a világhírű együttes vezetője, egy addig ismeretlen kóruskultúra megteremtője Kecskeméten vendégszerepel? Úgy látszik igen. A hegy ezúttal elment a profétákhoz, Linz és Pozsony között Budapesten, a Mátyás templomban koncertezett, és kamarakórusával Kecskemétet választotta a másik magyarországi koncert helyszínéül.

Eric Ericson örömmel vállalkozott a beszélgetésre, bár azt kikötötte, hogy csak a helyszíni próba után keressem fel. Derűs optimizmusa, kedves őszintesége és a legnagyobbak bölcs szerénysége sugárzott róla. Megható volt, amikor megígértette, hogy feltétlenül küldjek neki az interjút tartalmazó lapszámából.

Hogyan történt, hogy Kecskemétet választották koncertjük helyszínéül?

Amikor a koncertkörút programját kialakítottuk, Budapest mellett még egy város lehetősége felmerült. Már sokat hallottam Erdei Péter és a Kodály Intézet tevékenységéről, így természetesen adódott Kecskemét. Összesen négy koncertünk volt, Linzben kezdtünk és Pozsony zárja a sort.

Minden évben szerveznek ehhez hasonló koncert-körutat?

Igen, volt egy turnénk a májusban, aztán nyáron két héten át koncerteztünk Svédországon belül. De a lehetőségeink korlátozottak, hiszen mindig problematikus a pénzügyi feltételek biztosítása.

Még Svédországban is?

Harminchárom fő számára már igen drága az ellátás, így igen nehezen tudunk eleget tenni a meghívásoknak. Szerencsére találtunk olyan szervezetet, mely felkereste azokat a vállalatokat, melyek szponzorálták az utazásainkat.

Kodály Mátrai képek című kórusművét Kecskeméten is énekeltek. Más Kodály művek is szerepelnek a repertoárjukon?

Énekeltek a nagy a capella kórusokat és természetesen az oratóriumokat, a Psalmus Hungaricust és a Missa Brevis-t is. Kodály járt Svédországban, emlékszem a koncertjére Stockholm-ban.

Találkoztott vele?

Csak futólag találkoztunk életem utolsó éveiben, de a művei közül sokat énekeltek, éppúgy, hiszen nagyszerű komponista, éppúgy mint Bartók, vagy más magyar szerzők. Számunkra Magyarország a kórusművészetet is jelenti.

Elégedett volt a magyar főiskolások teljesítményével, amikor a tavasszal mesterkurzust tartott a Zeneakadémián?

Arra kértek, hogy főként északi kórusműveket mutassak be nekik, és ez nagy megtiszteltetés volt számomra. Nagy hatással volt rám, amikor megtapasztaltam, hogy milyen jó a kottaolvasási készségük a magyar hallgatóknak. Lindholm egyik művét énekeltek és számomra nagy meglepetés volt ez a fajta kottaolvasás.

Gondolja, hogy ez a Kodály elvein alapuló pedagógia eredménye?

Biztos vagyok benne. Nem vélet-

len, hogy ez a zenepedagógiai szisztema az egész világon elterjedt.

Amikor pályája során kamarakórusával és más együttesekkel egy újfajta éneklési és előadási gyakorlatot kezdeményezett, ez tudatos elhatározás kérdése volt, vagy a gyakorlati munka során alakult ki?

Azt kell mondanom, hogy ez a kor követelménye volt. Nagyon jól emlékszem, hogy nem csupán a kórus-éneklésnél volt így, hanem más zenei területeken is. Például az orgonistáknál, amikor próbáltak visszatérni a barokk hangszerekhez, és már nem szerették annyira a romantikus hangszereket. Gyakran következnek be olyan változások, amelyek átalakítják a zenei gondolkodás értékrendjét, és a korábbi gyakorlat teljes tagadásához, kontrasztjához vezetnek. Emlékszem, hogy Svédországban a negyvenes években megpróbáltuk meghaladni a nemzeti romantikus zenét. Palestrina, Bach és Hindemith akkor sokkal fontosabb volt számunkra, mert egy más típusú polifóniát, más hangrendszert reprezentáltak. Amikor az új orgonák megjelentek, új kamarazenei és kamarakórusok születtek. Emlékszem a bemutatkozó koncertünkre, ahol olasz, angol, németalföldi madrigálokat és Hindemith Acht Kanons-ját énekeltek. Ez egy tipikus koncertprogramnak számított ebben az időben. Később jobban igyekeztünk egyensúlyozni a stílusok között.

A kecskeméti koncertprogramban igen nagy súllyal szerepelnek kortárs művek is...

Tisztelem azokat a kiváló együtteseket, akik egy-egy stílusra koncentrálnak. Viszont a Svéd Rádió kórusánál, ezzel a Kamarakórusnál, de a Konzervatóriumban is azt tapasztaltam, hogy az együtteseknek minden zenei stílust ismerniük és interpretálniuk kell. Zenekar és kórusnak egyaránt hasznos, ha tud váltani egyik stílusról a másikra. Emellett nagyon szeretünk kortárs műveket bemutatni. Például itt is énekeljük Lindholm darabját, ami egy rendkívül kifejező és mélyreható kórusmű a gyászmise szövegére, de Heinrich Schütz egyik darabját is műsorra tűztük, és Kodály emléke előtt tisztelgünk a Mátrai képek előadásával. Ez utóbbit magyarul énekeljük, ami számunkra nem könnyű feladat. Néhány magyar származású barátunk segített a kiejtésben, remélem érteni fogják.

Mennyire tartja szükségesnek az eredeti nyelv használatát?

Korábban énekeltek Bartók és Kodály műveket németül is, de az nem ugyanaz, egyáltalán nem. A szótagszámok változásával a hangsúlyok eltolódnak, tehát mindenkép-

Eric Ericson a cikk szerzőjének Horváth Ágnesnek és lányának dedikál

Íme az Ember, a Karnagyok Karnagya (a Kóruszene Nemzetközi Szövetségének tiszteletbeli elnöke), aki életének nyolcvanadik esztendején túl optimistán tekint a jövőbe, hisz a művészet, a zenekultúra jövőjében és személyes felelősségének érzi, hogy mindezt mások számára is nyilvánvalóvá tegye.

Íme a kórus, amely elkápráztatta közönségét, s olyan hangzást produkált, melyben minden hang, minden szólam izzó intenzitással és hátborzongató tisztasággal szólt a legdrámaibb és a legmeghittebb pillanatokban egyaránt.

Koncert volt, ahol a hangok igazi zenévé formálódtak, ahol a zene gondolattá, eszmévé szélesült, s így jutott el lélektől lélekig.

pen szerencsésebb az eredeti nyelvű előadás.

Mi a véleménye a klasszikus zene jövőjéről?

Én nem látom veszélyben. Nem gondolom azt, hogy az a capella kórusmuzsika egy kivételes típusa a zenének, de ha körülnézünk azt láthatjuk, hogy rengeteg nagyszerű zenét írtak a capella kórusra. Mi úgy

érezzük, hogy a mi felelősségünk, hogy bemutassuk és sokak számára hozzáférhetővé tegyük ezt a zenét, és hiszek abban, hogy mindig lesz közönsége is ennek a zenének. Én optimista vagyok, különösen a kórus-éneklés tekintetében. Nálunk Svédországban hihetetlen sok kórus működik. Most körülbelül nyolc millióan vagyunk és ebből több mint fél-

millióan tagjai valamely kórusnak. Ez főleg annak köszönhető, hogy a svédországi egyházak zenei élete igen gazdag, s emellett rengeteg kamaragyüttes is működik. De így van ez Dániában és Norvégiában is, s persze Magyarországon, ahol Kodálynak köszönhetően kiváló kottaolvasási metódus alakult ki, amely az egész világ számára vonzóvá vált.

Varnus Xaver az életről, a halálról

Aki 1999. szeptember 10-én 22 óra és éjfél között a távirányítóját nem a műholdas adásokra vagy a budapesti székhelyű televíziók műsorszolgáltatására kattintotta, hanem a kecskeméti TV+ adását nézte, az ismét egy tartalmas beszélgetést hallgathatott, illetve láthatott a magyar kulturális élet fenegyerekével, VARNUS XAVÉR-al.

A tüdőgyulladással küszködő orgonaművész, író és show-sztár a lebilincselő anekdotázás mellett bepillantást engedett magánéletébe és briliáns intellektusát is csillogtatta.

A műsorvezető Mózes Andrea mellett nekem is szerencsém volt a műsorban megjelenni és kérdéseket feltenni a világhírű előadóművésznek. Szó esett művészetéről és művészekről, politikáról és életviteléről, életről és halálról. A leginkább közérdeklődésre számot tartó kérdésekből és válaszokból nyújtunk most át egy kis emlékeztetőt.

- A tavaszi koncert napján volt egy filozófia óra a Kodály Iskolában, amit a Te személyiséged köré építettek...

- Azért valljuk be őszintén, hogy az első tíz percnél ott is a pletyka volt a lényege...

- Igen, de mindentől függetlenül pedagógusként is megállná a helyed, hiszen a 18-19 éves diákokat is lebilincselte az amit és ahogy mondtad.

- Én azt az egyszerű elvet követem, és követtem ezen az órán is, hogy oszd meg és uralkodj. Bármiféle közösségből ki lehet választani azt a néhány vélemencinkost, aki abban a percben, hogy kiválasztódott, már megosztja a maradékot és onnantól fogva az ember már két sereggel harcol. Bár én őszintén szólva mindig rémesen zavarba jövök minden ehhez hasonló helyzettel. Ha be kell mennem egy osztályterembe, nekem már aznap mérhető lázam van az idegességtől. Próbálok céltudatos és következetes lenni, amit Friderikusz Sándortól tanultam. Ő az, aki a legkisebbnek látszó értekezletre is olyan felkészültséggel megy el, hogy pillanatok alatt sarokba tud szorítani bárkit. Ez nekem nagyon imponál.

- Annak idején (a kilencvenes évek elején, a rendszerváltás időszakában) nagyon sok párt megkeresett Téged. Keresnek-e még a politikai pártok?

- Nem. Most már leosztották a kártyákat, kialakultak a körök, mindenki megtalálta a maga helyét. Sikerült egy ideje deklarálnom, hogy én igyekszem független maradni. Minden pártban vannak nagyon értelmes emberek. A hatalomhoz való mindenféle dörgölözés nélkül mondom, hogy 1989-ben, Montreálban (akkor volt az utolsó tüdőgyulladásom a mostani előtt) az ágyban

feküdtem, betakarózva, csak a szemem volt kinn, s vacogtam még így is a félelemtől, ugyanis mit láttam a tévében? Egy fiatal, általam ismeretlen, borostás fiatalember áll egy lépcsősoron, s azt kiabálja magyarul, hogy menjek haza az orosz katonák. S én akkor Orbán Viktort tényleg hősnak éreztem. S ha egy ember hős volt huszonvalahány évesen, akkor bizonyos jelentős kvalitásait megőrzi később is. Én nem szerettem azt a fajta torzítást, amit a politika prizma mutat az emberek személyiségével kapcsolatban. Minden pártnak megvan a maga jelentős szellemi bázisa, s a haszonlesői is. És ameddig a történelem történelem, ez így is lesz.

- S a köztársasági elnöki ambícióid elmúltak, az is egy polgárpukkasztás volt?

- A köztársasági elnöknek - ahogyan észrevehetjük - tiszteletbeli titulusai vannak, például a hadsereg főparancsnoka. Köztársasági elnöknek általában művészeket, írókat szoktak választani. Lengyelország miniszterelnöke is Padarzewsky, a híres zongoraművész volt, aki Liszt Ferenc után az egyik a legnagyobb hatású zongoravirtuóznak számított. A trianoni béketárgyalásokra, mint Lengyelország elnöke érkezett meg és Clémenceau, a francia miniszterelnök megkérdezte a titkáráról: "Ki

HATODSZOR IS SIKERES VOLT A DROGELLENES BULI

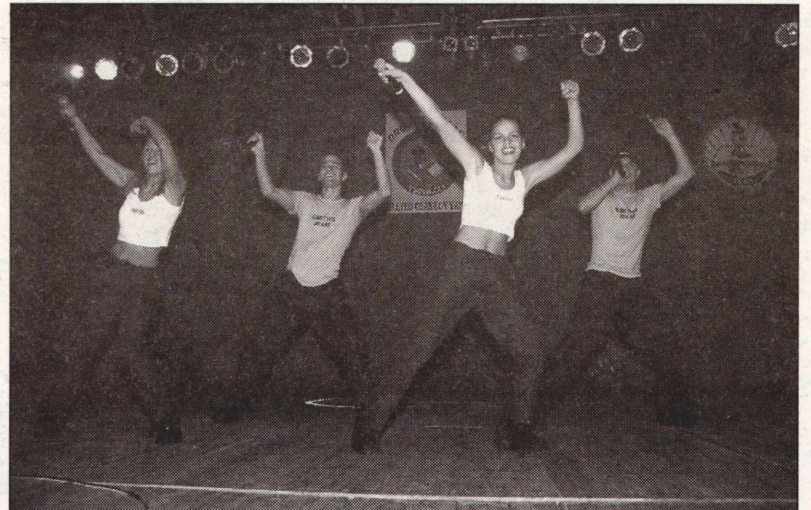
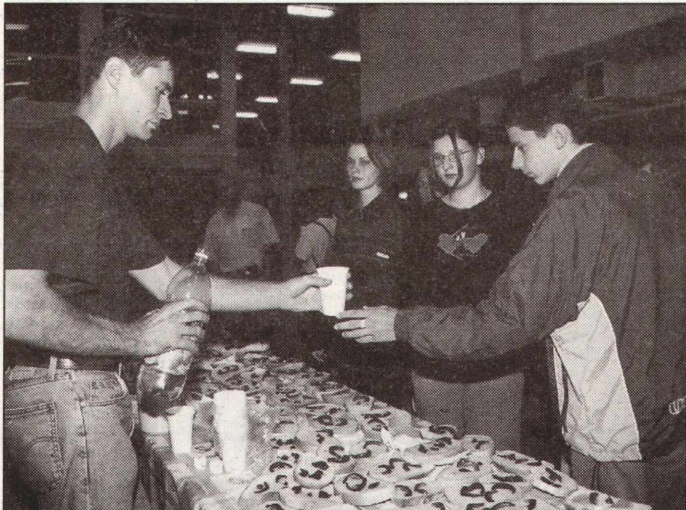
Hatodik alkalommal is sikerrel zajlott a TIT Bács-Kiskun Megyei Egyesülete szervezésében Kecskeméten a Drog és Ifjúság elnevezésű drogellenes koncert. A rendezvényre négyezernél is több fiatal jött el, nemcsak Kecskemétről, hanem Szolnokról és Marosvásárhelyről is. A fellépők között volt Benkő László, Vikidál Gyula, a kecskeméti Vénusz együttes, Balogh Gábor öttusabajnok és Garami Anett, a 99-es Miss Universe Hungary.

A TIT megyei szervezete ezzel a bulival az egészséges, kábítószer nélküli életmódot szeretné bemutatni és vonzóvá tenni a fiatalok számára - hangsúlyozta Szablics István, a megyei szervezet elnöke a rendezvényt beharangozó sajtótájékoztatón. Topolánszky Ákos, az Ifjúsági és Sportminisztérium helyettes államtitkára, a rendezvény fővédnöke telefonon válaszolt az újságírók kérdéseire, s elmondta, hogy a minisztérium jövőre egy milliárd forintot tud fordítani drogellenes célokra.

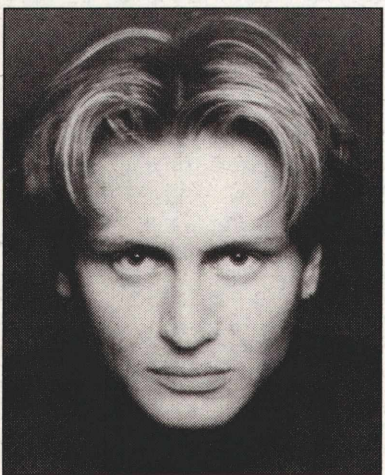
Ennek a pénznek nagyon is meglesz a helye, hiszen a jelenleg készülő országos drogfutatók szerint az utóbbi években többszörösére nőtt a drog- ezen belül elsősorban a marihuana fogyasztás a fiatalok körében. Az Oktatás-kutató Intézet szintén vizsgálódott a kérdéskörben az ország több városának középiskolaiban. Győrről a fiatalok 8,9 százaléka próbált már ki valamilyen drogot, Kecskeméten ez az arány több mint 20 százalékos! Arra a kérdésre, hogy vannak-e barátaik, ismerőseik között kábítószerfogyasztók, a győri fiatalok közül 37,6 százaléka válaszolt igennel, Kecskeméten viszont a megkérdezettek majdnem hatvan százaléka.

Ezek ijesztő adatok. Szükség lenne tehát az ellenpropagandára. Meg arra is, amit a képviselők vetettek fel a legutóbbi közgyűlésen: érdemes lenne jobban összehangolni a kábítószerfogyasztással, a megelőzéssel és a rehabilitációval foglalkozó hivatalos és karitatív szervezetek tevékenységét Kecskeméten.

A buli különben, mint tavaly is, nagyon jó volt.

, a polgárpukkasztásról és az improvizációkról

ez a magas, ősz hajú férfi? Mire a titkára: "Paderewsky úr, nagyszerű zongoraművész volt és most ő Lengyelország elnöke". Erre Clemenceau ránézett s így szólt: "Zongoraművész volt és elnök lett belőle? Micsoda bukás!" Mert mit kell tudni egy köztársasági elnöknek? Egyfajta erkölcsiséget kell képviselnie. A köztársasági elnök egyetlen kötelessége, hogy derék ember legyen.

- De szívesen vállalnád ezt a pozíciót? Tetszene Neked ez a "szerep"?

- Hát, ha ezzel a kecskeméti szavazatokat már most megszerzem (már ha közvetlen lenne a választás), akkor igen.

- Vitray Tamás műsorában egyszer azt nyilatkoztad, hogy 45 éves korodban véget kívánsz vetni az életednek. Miért tennéd ezt?

- Azt vettem észre, hogy 45-46 éves korában az ember eléri azt a pontot, amikor tovább már nem haladhat, esetleg még egy pár szép esztendő következhet, de elkezdődik egyfajta visszaépülés. Az ember akkor már csak konzerválja a javait. A szellemi és egyéb javait egyaránt. Maga az a "visszamenő stádium" nem szimpatikus nekem. S nem konkrétan a fizikai leépülésre gondolok, hanem a szellemire. Volt egy nagyon kedves, szeretett tanárom, akit a könyvem alapján biztosan sokan ismernek, Alzheimer-kóros lett. S tényleg azt láttam, hogy aki egyszer a zene istene volt, amit zenéről írtak, amit valaha komponáltak, mindent tudott, ma már a billentyűket nem ismeri meg, s nem ismeri fel a saját környezetét. Ettől félek én is. Van Senecának a 70. Erkölcsei levélben egy nagyon szép gondolata, mely szerint nem kell mindenáron bevárni azt, hogy a természet fejezze az életünket.

- Ebből kiindulva vetődhet fel, hogy az eutanáziát is emberséges dolognak tartod?

- Az eutanáziának a számtalan problémája elsősorban abból adódik, hogy

nem lehet megcsinálni egy korrupciótól áthatott társadalomban. Egyébként normális dolognak tartom. Legyen mindenkinek saját természet adta joga az életből való kivonulás. Nem dönthetünk arról, hogy megszülettünk, akkor legalább arról döntsünk, hogy kivonulunk az életből. A pánik hangulatban elkövetett öngyilkosságokat nem fogadom el.

- Hogyan vetnél véget az életednek, ha nagyon muszáj lenne?

- Válaszolhatok ironikusan? Elmennek három kollégám koncertjére, de egy-néhány reggeli kereskedelmi televízió műsora is megtenné a hatását.

- Improvizációidról vagy híres szakmai és közönség körökben is. Az improvizációk adják meg a koncertjeid varázsát.

- Rengeteg embernek, zenésznek lennének belső zenei elképzelései, csak gátlásossá váltak. Ismerek olyan orgonistákat, s templomokban, önmaguknak fantasztikusan szépeket tudnak improvizálni, de abban a percben, ha valaki melléjük áll és azt mondja: "Figyelem, amit csinálsz!", ledermednek. Ha az embert az előadóművészet felé sodorta a sorsa vállalnia kell egyfajta exhibicionizmust. Az improvizációkban benne van a bukás lehetősége is, de azt vettem észre, hogy a közönség inkább lelkes-

déssel fogadja az ilyen próbálkozásokat.

- Ha valaki orgonál, kénytelen más hangszereken játszani mindig...

- Az egyetlen város, ahol a helyi orgonán játszom, Kecskemét.

Nekem van egy amerikai, kamionba rakható, összeépíthető orgonám, s azon koncertezem. Ezt viszik, fél napig összeszerelik. Kissé vándorcirkusz jellegű az egész. Persze a világon ez másképpen van, csak Magyarország van ilyen "orgona-pestises" állapotban. Itt nem volt orgonaépítés az elmúlt évtizedekben.

Orgonát építeni költséges munka. Egy olyan orgona, amilyen a Kodály Iskolában van mai áron 80-100 millió forint. Kevés olyan templom vagy iskola van, ami megengedhetné magának, hogy egy ilyet építsen.

Sok nehézség akad ezen a pályán, ami például egy zongoristánál elképzelhetetlen.

- Mikor láthatjuk-hallhatjuk legközelebb Kecskeméten?

- Február vagy március hónapban. Bár én általában csak 4 hétre előre tervezek, mert ennyi időszakot vagyok képes átlátni.

Lejegyezte:
Tajti István

Arany Oklevél

Kovács Levente (zeneszerzői nevén Zách-Horka István) "KÉP - KERETTEL" című CD lemezével a Magyar Művészeti Akadémia 1999. évi, a magyar állami művészetek millenniuma tiszteletére kiírt pályázatán érdemelte ki a szakmai zsűri elismerését.

A Kecskeméten élő, 1998-ban a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola orgona tanszakán végzett győri főiskolás pályamunkájával együtt összesen 115 alkotás érkezett a felhívásra. Tudományos művek, próza- és verses kötetek, etnofotográfiák egyaránt találhatók a díjazott alkotások között.

Az ifjú alkotó, aki tizenkét éves kora óta komponál 1995-ben Weimar-ban, 1997-ben itthon nyert zeneszerzői versenyen. Most jutalmazott, "hangfelhőkkel megfestett" 15 tételes kompozíciója Agócs Sándor verseire készült, műfaja: hanglemez.

Gratulálunk!

Polgári szolgálatosok

A Magyar Köztársaság Alkotmánya lehetővé teszi, hogy aki lelkiismereti okból elutasítja a fegyverviselést, hadkötelezettségét polgári szolgálatosként is teljesíthesse. A törvény szerint a szolgálati kötelezettség teljesítésének e formája a katonai szolgálattal egyenértékű, és a nemzet számára hasznos munkavégzést jelent. A szolgálat ideje tizenöt hónap, ami meglehetősen hosszú idő.

A sorozáson mindenkit tájékoztatnak a polgári szolgálat lehetőségéről

- A polgári szolgálat iránti kérelmet a megyei közigazgatási hivatalhoz kell benyújtani - mondja Molnár Endre, a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ munkatársa. - Az engedélyező határozat jogerőre emelkedéséről értesítik a kérelmezőt, a hadkiélezítő parancsnokságot, az illetékes minisztériumot és a munkaügyi központot. A törvény szerint ugyanis a munkaügyi központ illetékes a polgári szolgálatosokkal kapcsolatos igazgatási feladatok ellátására. Beidézzük a polgári szolgálatra jogosult fiatalot, és tekintetbe véve lakóhelyét, képzettségét, szociális helyzetét, esetleges saját kérését, igyekszünk a neki legmegfelelőbb foglalkoztatást találni. A szolgálat azzal kezdődik, hogy az első napon oktatáson kell megjelenni a munkaügyi központban. Ez azért hasznos, mert itt minden, a szolgálatot érintő tájékoztatást megkapnak.

A polgári szolgálat teljesítésének lényegét Molnár Endre szerint nagyon egyszerű megfogalmazni: civil környezetben civil munkavégzés. Azaz dolgozni kell a főnök utasítása szerint, az adott munkakörre meghatározott munkarendben és munkaidőben.

Balanyi Zsolt a kecskeméti Szent Család Plébánián töltötte le a tizenöt hónapot. A 28 éves építész hívó ember, lelkiismereti okokból választotta az alternatív szolgálatot, meg azért is, mert szeretett volna ez idő alatt valami olyasmit csinálni, aminek értelmét látja.

- Nagyon komoly elbeszélgetéseken kellett részt vennem, amíg elfogadták, hogy valóban belső meggyőződés miatt nem vállalom a fegyveres szolgálatot - mondja - Egy ismerős révén tudtam meg, hogy a Szent Család Plébánián is foglalkoztatnak polgári szolgálatosokat, így oda kértem magam. Nem napi nyolc órás munkahely volt, mindenféle feladatba bevontak a templomépítéstől az ügyeletig. Az életem nagyon megváltozott: bekerültem ugyanis egy nyitott, szeretetteljes, családias közösségbe. A szabadidőm nyolcvan százalékában ma is visszajárok.

A munkáltatók szívesen fogadják a polgári szolgálatosokat, ami érthető, mert az ezzel járó költségek a töredékét sem teszik ki egy hagyományos dolgozó béérének. A 3900 forint havi illetményt (zsoldot) és a 2700 forintos térítést a saját ruha használatáért vissza lehet igényelni a munkaügyi központon keresztül. Ezen felül csak a napi háromszori étkezést és a szállást kell biztosítani. Foglalkoztató egyébként csak olyan munkáltató lehet, amely szerepel a Szociális és Családügyi Minisztérium nyilvántartásában. Ezek szinte kivétel nélkül nonprofit szervezetek: az egészségügyi intézményektől az iskolákig, természetvédelmi parkokig (a tűzoltóságot saját elhatározásából választhatja a hadköteles ifjú). A törvényalkotók abból az elgondolásból indultak ki: ha már ezek a fiúk nem vállalják a katonaságot, akkor legyenek valamilyen "nemes cselekedettel", humán tevékenységgel szolgálják a hazát.

A Megyei Kórház szinte a kezdetektől foglalkoztat polgári szolgálatosokat, 1995-től pedig minden évben öt-hat főt. Polyák Menyhért névű ápolási igazgatóhelyettes általában elégedett velük, de vannak rossz tapasztalatai is.

- Ahogy mondani szokás: katonája válogatja. Sajnos, mindig akad egy-két nehezen kezelhető fiú - mondja - Van, amelyik legálább délután telefonál, hogy reggel miért nem jött be, de olyan is akadt, akit az első bejelentkezése után három hétig nem láttunk. A többséggel azért nincs problémánk.

Elsősorban a betegellátásban foglalkoztatjuk őket, de volt már nálunk szakács és programozó is. Azokat, akikkel nagyon meg vagyunk elégedve, jutalomra szoktuk javasolni.

- A polgári szolgálatos amolyan köztes állapotban van: se nem civil, se nem katona. De bizonyos esetekben mégis az utóbbi, s erre figyelmeztetni szoktam a fiatalokat - magyarázza Molnár Endre, - Ha a foglalkoztató elégedetlen a polgári szolgálatos munkájával, a törvény lehetővé tesz különböző szankciókat. A szolgálatmegtagadás a Btk. szerint büntetett, öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. Az ügyészre feljelentés a végző megoldás, előtte mindig törekszünk alaposan kivizsgálni, tisztázni minden konkrét esetet. Nemcsak a foglalkoztatók jöhetnek a munkaügyi központhoz, a polgári szolgálatosok előtt is mindig nyitva az ajtó, ha segítségre szorulnak.

A tizenöt hónap hosszú idő, ám egyszer ez is letelik. A kiszolgált katonát elbocsátják, hiszen hadkötelezettségét teljesítette. De van, aki marad a maga választotta szolgálati helyén, most már civil munkavállalóként.

Mint Sümegi László műtőse, aki 1990-ben az első fecskék egyike volt. Olyannyira, hogy be is vonult, s teljes három napig feszített a műtőben. Akkor megtudta, hogy van más lehetőség is.

- Elfogadták, amikor azt mondtam, hogy én soha, semmilyen körülmények között sem fogok rálőni senkire, és javasolták a

polgári szolgálatot - emlékszik vissza a 28 éves fiatalember. - Így kerültem a kórházhoz, és itt is maradtam. Eredeti szakmám villanyszerelő, de a mostanit jobban szeretem, megszereztem hozzá a megfelelő képesítést is. A polgári szolgálatban nem volt semmi különös. Egyszerűen csak dolgozni kellett.

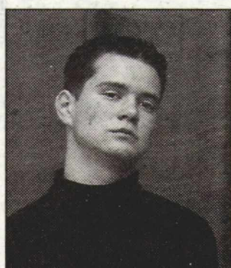
- Nekem a tizenöt hónap nem hosszú - mondja Ulveczki Csaba, aki segédápolóként "szolgált", s ha leszerel, ugyancsak maradni szeretne - Annyi munka van, hogy nem lehet leállni. Ez év február elsejétől vagyok a kórházban. Gyorsan befogadtak, bedobtak a mélyvízbe, kialakult a saját munkaköröm. Vannak fiatalok, akik elítélik a polgári szolgálatosokat, mert szerintük mi alantas munkát végzünk. De mi itt ugyanúgy megizzadunk, mint ők a laktanyában! A betegekkel való törődést egyáltalán nem érzem alantas munkának. Nem bántam meg, hogy ide jöttem. Néha nehéz, olyankor veszek egy nagy levegőt, és folytatom. Azt mondták, ha nem csinálom semmi galibát, akkor maradhatok, és a szakmát is kitanulhatom.

A polgári szolgálatnak, amellel, hogy nem kell fegyvert vennie a kezébe annak, aki a fegyvertől (és attól, amit képvisel) irózik, Molnár Endre szerint további előnye is van. A magánéletet kevésbé forgatja föl, a munkahelyi karriert sem tőri meg annyira - főképp, ha ugyanott teljesíthet szolgálatot a fiatal, ahol addig is dolgozott, s ilyenre is akad példa. Akinek pedig még nem is volt munkahelye, megtanulhatja, mit jelent közösségben dolgozni.

A polgári szolgálatról szóló törvény tervezett módosításáról augusztusban hatpárti egyeztetést tartottak, ami végül eredménytelenül zárult. A honvédelmi tárca elképzelése szerint a fegyveres szolgálatot megtagadókat beleegyezésük nélkül be lehetne osztani a tűzoltósághoz vagy a polgári védelemhez. A minisztérium képviselője az utóbbi hónapok sorozatos természeti katasztrófáival indokolta a javaslatot. Az ellenvélemények szerint ez elfogadhatatlan, hiszen lehetőséget adna, hogy a katonasághoz hasonlóan szigorú hierarchiájú szervezetbe osszák be, akarunk ellenére, a polgári szolgálatosokat. Kompromisszumként felvetették, hogy hagyják meg az érintettek beleegyezési jogát.

A törvénymódosítás kétharmados többséget igényel.

M.Á.

László: Nagyapám, apám is volt katona, én sem akarok alóla kibújni.

István: Szerintem jobb ezen a katonaságon minél előbb túllenni.

Lajos: nem gondoltam rá, de a tizenöt hónap miatt nem vállalnám

István, László és Lajos kissé mintha meg lennének illetődve. A férfiember életében mégiscsak fordulópont lehet, amikor meg kell jelennie a sorozáson. Kérdezem, tudják-e, mi az a polgári szolgálat. Összenéznek, töprengve, aztán bizonytalanul bólgatnak: tudják. László megszólal: a folyosót kell mosni... vagy valami ilyesmi...

-Ha a behívási létszámot veszem, a polgári szolgálatot kérők száma elenyésző - mondja Szabó János alezredes, kiegészítési osztályvezető - Kimondottan lelkiismereti, vallási okok miatt nagyon kevesen kérik. Akadnak, akik számításból próbálkoznak, lezserébbnek, könnyebbnek gondolják a polgári szolgálatot. De ők sincsenek sokan. Nem a tájékoztatatlanságról van itt szó. A családoknál igenis él a tradíció, hogy el kell menni katonának, tisztességgel le kell tudni a szolgálatot. A KIEG-hez évente körülbelül hatszáz kérelem érkezik, amelyben különböző indokok, főleg szociális és megélhetési, családfenntartási gondok miatt kérik a halasztást. A hadsereg tervezett létszámcsoökkentése arra adna lehetőséget, hogy több ilyen kérelemnek tudjunk eleget tenni. A polgári szolgálat ebből a szempontból egyáltalán nem alternatíva. Nagyon sokan vannak ugyanakkor, akik kifejezetten kérik, hogy mielőbb letölthessék a katonai idejüket.

- A sorozáson még nem nagyon érdeklődnek a polgári szolgálat iránt - magyarázza Szöllősi Tibor törzssörtemester - Pedig tartunk róla tájékoztatást is, elmondjuk, mi ez, hogyan lehet kérelmezni. Van, aki felvilágosulva jön, és tényleg nem akar fegyvert venni a kezébe. Aki a katonaságot szeretné elbúcsúztatni annak a bevonulás napján jut eszébe: van polgári szolgálat is. Azt hiszi, hogy az könnyebb...

Azon a napon, amikor ott jártunk a sorozáson, a fiúk közül senki sem akart polgári szolgáltra jelentkezni.

A bejegyzés előtt

Hivatalosan is kéri egyesületi bejegyzését a kecskeméti Erdélyi Kör, melynek elnöke Jankó Z. István fogorvos lett. Kiderült, hogy Kecskeméten mintegy hatvan, zömmel Erdélyből elszármazott unitárius hívó is rendszeresen tart összejöveteleket. Ők is várják új társaikat!

Karitás csoport alakult

A kecskeméti Főplébánia mellett is megalakult a Karitás csoport. Első összejövetelükön szép számban jelentek meg és előadásokat hallgattak meg a célszerű feladatokról, más csoportok gyakorlati tapasztalatairól. Farkas László érseki helynök köszöntötte az új csoportot.

Segítség a kezdéshez

Huszonegy kecskeméti általános iskolából 92-en adtak be pályázatot az Iskolatáska Alapítvány által meghirdetett pályázatra. A kuratórium a pályázatokat elbírálta, és támogatást adott a kisiskolások szüleinek, hogy az első tanév kezdetének "technikai" feltételeit javítsák.

Idén is is több tucat család kapta meg azt a borítékot, amely egy kis kiadást ad a családok iskolai bejárásaihoz. Képünkön Probojáczné Turi Éva a kuratórium nevében adja át a segítyt.

Jóváhagyott beszámoló

A Vöröskereszt megyei elnöksége dr. Gubacs László elnökletével meghallgatta és jóváhagyta Nagy Lászlóné Újvári Paulina kecskeméti titkár (a kép jobb szélén) beszámolóját munkájukról. Kezdeményezték a kapcsolatfelvételt a marosvásárhelyi testvérszervezettel is.

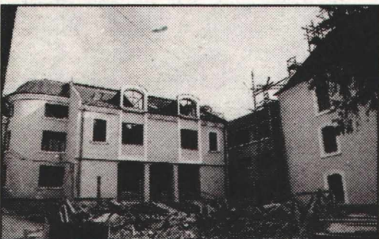
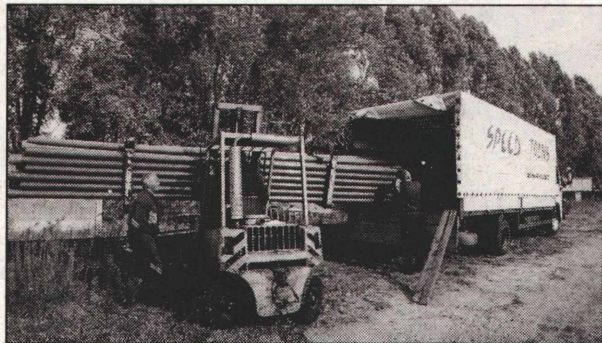
Marosvásárhely + Kecskemét + Dánia

A Dán Kulturális Intézet felajánlásaként, a Barát Kör Egyesület közreműködésével hét Marosvásárhely környéki település polgármestere indult Kecskemétre Dániába, kéthetes tanulmányútra.

A hét Bács-Kiskun megyei kistérségi polgármesterrel együtt kiválóan hasznosnak ítélték a programot.

A BÁCSVÍZ RT. jóvoltából, a Kecskemét - Marosvásárhely Barát Kör Egyesület szervezésében közel egymillió forint értékű víz-csatornaszervezési anyag indult útra a testvérváros ifjúsági táborának építéséhez.

A jelentős kecskeméti segítséggel is épülő marosvásárhelyi katolikus ifjúsági központ építése utolsó, befejező fázisába érkezett. Már tervezik a berendezés összeszedését és a tartalmi munkát is.

Testvérvárosi vendégeink október 22-23-án

Fodor Imre, Marosvásárhely polgármestere; **Eugen Crisan** alpolgármester; **Andrei Cozos** egyetemi tanár; **Aron Vasile** gáztermelő vállalati vezérigazgató; **Benedek István dr.**, klinika-igazgató; **Béres András** színházigazgató; **Birau Mircea** építészmérnök; **Csiky Boldizsár** zeneszerző; **Eugen Popa** vállalat igazgató; **Kolozsvári Zoltán dr.**, mérnök, vállalatigazgató; **Kovács Júlia** okt. tanfelügyelő; **Martin Dascal** tanár, intézményigazgató, **városi tanácsosok** (önkormányzati képviselők).

Antalfi Imola újságíró, szerkesztő: 24 Óra; **Bálint István** középiskolai igazgató; **Balló Pál** személyszállítási vállalkozó; **Balogh Csaba** ötvösművész; **Balogh Mária** tanár; **Baricz Lajos** rk. plébános; **Bod Károly** ny. mg. tanár; **Bodolai Gyöngyi** újságíró, Népújság; **Bogatila Ana** művészeti líceumi diák; **Bónis Johanna** muzeológus; **Bordy Géza** művészettörténeti tanár; **Buksa Béla** megyei pü. tanácsadó; **Csató Béla** rk. plébános, főesperes; **Ercsei Ferenc** nemzetközi kapcsolatok irodaigazgató; **Fakó Mihály** ny. közútépítési osztályvezető; **Máté Éva** újságíró: Romániai Magyar Szó; **Finna Géza** ny. földrajz tanár, alapítványi elnök; **Franceanu Florina** művészeti líceum igazgató; **Fülöp Éva** teherszállítási vállalkozó; **Fülöp Géza** alapítványi nyelviskola igazgató; **Fülöp Mária** ny. könyvtáros; **Gálfalvi György** LÁTÓ helyettes főszerkesztője; **Haáz Bence** művészeti líceumi diák; **Horváth Gabriella** tanár, igazgatóhelyettes; **Ijac Dana** gazdasági kapcsolatok irodavezetője; **Illyés Kinga** előadóművész; **Ioan Popovici** kutatóállomás igazgató; **Ioan Timbus** tornatanár; **Istrate Rodica** mg. iskolaigazgató; **Kelemen László** kereskedelmi cégvezető; **Keresztes Gyula** helytörténész; **Kiss István** sportintézmény igazgató; **Kovács Emma** étterem-tulajdonos; **Lohinszkiné Farkas Ibolya** színművésznő; **Lukácsi Anna** ref. kántor; **Lukácsi Szilamér** ref. lelkész; **Máté Éva** újságíró: Romániai Magyar Szó; **Nagy István** színművész; **Nagy Lajos** egyesületi alelnök; **Náznán Jenő** megyei mg. és elm. vezérigazgató; **Náznán Borbála** közművelődési egyesületi elnök; **Pál-Antal Sándor** levéltáros, kutató; **Suba Kálmán** intézetigazgató; **Székely Éva** tanár; **Tache Florita** virágkertészet vezető; **Tóth Béla** rádió rovatszerkesztő; **Vajda András** gépkocsivezető; **Valkay Ferenc** panzió tulajdonos; **Velicsek Éva** közgazdász, önkormányzati szakfelügyelő.

Földgyaluk ellenében

Keresztes Gyula új kötetét ismertette megismételhetem Vigh Károly Marosvásárhelyi helynevek és földrajzi közszavak című könyvének a Köztér augusztusi számában olvasható méltatásának első mondatát: "Szecessziós városközponti épületeinek köszönhetően gondolhat a Királyhágón túli városok közül Marosvásárhelyen legsűrűbben Bács-Kiskun megye székhelyére az Erdéllyel ismerkedő kecskeméti."

Szabadkához, Szegedhez, Aradhoz hasonlóan Maros megye és Bács-Kiskun megye székhelyének városképét a millenniumot követő évtizedek határozták meg. Legmarkánsabban a székelyföldi és a kis-kunsági város központja sugározza a századforduló szellemiségét. Mindkét településen ekkoriban érvényesült legmutatóssabban az egyházak, testületekben, társaskörökben szövődő polgárság önmaguknak méltó hajlékot teremtő, a közösséget gyarapító, öntudatos építő buzgalma. Itt is, ott gyönyörű szék- és bérházakkal üzentek a jövőnek az iparosok, a kereskedők, az egyházak. Komor Marcell és Jakab Dezső műtermében készültek a kecskeméti iparos otthon és a marosvásárhelyi városháza tervei. Mindkét városban elhatározták közművelődési palota építését, az erdélyi megyeszékhelyen 1913-ban birtokba vehették a sokat foglalkoztatott alkotópáros tervei alapján épített kulturális központot, itt az eladósodás, a két háború hat évtizedet késeltette a közművelődés méltó hajlékának felépítését. Még több hasonlóságot mutatna a két testvérváros, ha az első világháború előtt felépül Marosvásárhelyen az új vármegyeháza, Kecskeméten a vásárcsarnok. Mindkét pályadíjnyertes terv Komor Marcell és Jakab Dezső műhelyében készült.

A Tófalvi Zoltán szerint "szerzetesi aszketizmussal és megszállottsággal" dolgozó szerző új, a Marosvásárhely régi épületei című új, jól válogatott szövegközi rajzokkal és külön csoportosított, hangulatos és dokumentáló fotókkal tavaly kiadott hitelesítette az izsáki-kecskeméti Mátyási József költőt, "az első magyar felvilágosult polgárt". A könyvtáralapító széki gróf Teleki Sámuel, öt külföldi útjaira is elkísérő magántitoknok 1791-ben kiadott, bécsi és erdélyi utazásairól egy barátjának beszámoló verse szerint Várhely sáros utcái ellenére "Mellyi-ny egyébb-aránt elég szép 's nagy Város", a Maros kövér harcain és a jó időkben termő bő kalászon kívül "Neveli még a 'hírt a' Gróf Könyves -Tárja / Mellynek nehezen van a' hazában párja". Keresztes Gyula bevezető történelmi visszatekintését összevetve Kecskemét történetével nyilvánvaló, hogy Bolyai Farkas és Bolyai János városa az urbanizálódásban, a polgári fejlődésben, sokáig megelőzte Katona, Kodály szülővárosát. A Maros folyó teraszán kialakult településnek két évszázaddal hamarabb volt városi ispotálya, hat évtizeddel előbb nyomdája, kettővel korábban helyi (heti)lapja. A rónák fővárosában 1872-ben építették az első két emeletes lakóházat, a Tisza leghosszabb mellékfolyója mentén kialakult városban a tizenkilencedik század elején már több kétemeletes polgárház masagosott a mai Széchenyi tér környékén.

Sajnos mindkét várost (főként Kecskemétet), megsebezte az ötvenes-hetvenes

évek földgyalus városrendezése, pallérizálás modernizálása. A mai Marosvásárhely és a tovatűnt évszázadokban korosan is fiatalos fogékonysággal szemlélődő szerző örömeinkre földéz hajdanvolt épületeket is. A városépítő - és őrző marosvásárhelyieknek köszönhetően így is száznál több régi épületet mutat be - saját szavaival - "elsősorban az építész szemével" a több kötetes erdélyi helytörténész.

Örömeinkre nemcsak kövek, téglák, ablakok, ajtók céltudatosan elrendezett halmozata tekint az épületeket a marosvásárhelyi kutató, hanem velünk élő, a polgárok mindennapjait, hangulatát, életlehetőségeit befolyásoló, életét, küszködéseink, örömeink tanúinak. Megszólaltatja a köveket, tudósít, jó néhány történetét is leírta. Hallani véli a tizennyolcadik század végéről a református templom újra muzsikát permetelő megújított orgonáját. Ma is bizsergeti orrát a mészárosok réjtjén perzselő dísznők összetevészetetlen szaga. Látni véljük általa, amint Eminescu belép a Fehérló szállóba... Könyve olvasásakor okkal gondoltam a fiatal Goethe-re, aki azért köszöntötte tisztelettel Frankfurtban a Szála épületét mert a valaha ott állt Nagy Károlynak és utódainak palotája. Az erdélyi helytörténész nemes lokálpatriotizmussal örül a régi, a századok lelket őrző épületeknek. Minden sorából érződik, hogy egyetért a városi tanács egy XVIII. századi megállapításával: "Akár nemes, akár civikus funduson levő házaknak építése és restaurációja a városnak díszére és hasznára lenni látszik." Melengetse szívünket az a tudat, hogy a Toldalagi-ház "erdélyi barokk építészlet legbájosabb épülete". "Vegyük észre", írhatta volna könyve alcímének a a talán már nem sokáig szendregő kecskeméti városszépítő egyet közleményeinek rovatcímét, mert sok mindent észrevetett olvasóival. Figyeljük meg például sugallja, hogy a polgárházak "nagy változatoságot mutató" utcai frontjának díszítőelemei szép harmóniába komponálódnak.

Az elsősorban a szép homlokzatú épületeket kedvelő helytörténész rendeltetésük szerint csoportosította a könyvében bemutatott mintegy százharminc régi épületet. Bár nem törekedett monografikus teljességre, új források felkutatására házpórti többnyire kerekre, olykor megdöcögő megfogalmazásai ellenére olvasmányosak, érdekesek.

A jól válogatott rajzokkal, fényképpel dúszított kötet méltó a színvonalas erdélyi könyv-kiadáshoz, jeles marosvásárhelyiek kulturális teljesítményeire.

Heltai Nándor

Kós Károly és Podmaniczky-díjas helytörténész

Kecskemét és Bihar is őrzi Gáspár András emlékét

Október 6-án a magyar szabadságharc 150 évvel ezelőtti áldozataira emlékeztek a ma Romániában található Bihar községben is. Ezen a napon avatták fel Gáspár András tábornok felújított síremlékét a bihari temető díszsírhelyén. Az ünnepségre a szülőváros, Kecskemét képviselői is meghívtak kaptak. Székelyné Körösi Ilona, Székely Gábor és Tóth Tamás a Kecskemét-Marosvásárhely Barát Kör Egyesület képviselőjében vittek koszorút.

Gáspár András 1804. november 23-án született Kecskeméten, iskolai tanulmányait is itt végezte. Édesapja csizmadia volt, András fiát is erre a mesterségre szeretne volna taníttatni. Az ifjút azonban jobban vonzotta a katonaság. 1821-től - 17 éves korától - közvitézésként szolgált. 1847 végén

már százados a császári 9. huszárezredben. Katonai pályája a szabadságharc alatt a legmagasabbra ívelt. 1848 végén ezredes, 1849 februárjától hadosztályparancsnok, 1849. április 2-től tábornok. Résztvett a Jellasics elleni harcokban, majd a dicsőséges tavaszi hadjárat fontos katonai szereplője és irányítója volt. A Debrecenben kihirdetett Függetlenségi Nyilatkozattal nem értett egyet, ezért - valamint betegsége miatt - 1849. április 14. után visszavonult. Az aradi vésztörvényszék 10 év várfogságra ítélte, de 1850-ben kegyelmet kapott.

Gáspár András életének hátralevő évtizedeit felesége bihari birtokain, a Nagyvárad közelében található Bihar községben töltötte. Előbb postamesterként dolgozott, majd három cikluson át a bihari kerület országgyűlési képviselője volt.

1884. aug. 5-én, 80 éves korában halt meg. Nekrológját és a temetésről szóló tudósítást a Nagyvárad című napilap közölte. Nevét és síremlékét mindvégig számontartották a bihariak. Sírhelyének környezete azonban egyre elhanyagoltabbá vált, hiszen az Ötemetűt időközben megszüntették.

Ezért határoztak úgy a bihariak, hogy az új temető kápolnája mellett emlékparkot alakítsanak ki és ide helyezik át Gáspár András földi maradványait. A régi sírkő felújítását és az új síremlék elkészítését a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma is támogatja.

A tábornok újratemetésére pünkösdtől hétvégén, a síremlék avatására pedig néhány nappal ezelőtt, okt. 6-án került sor.

Szemerklő esőben gyűltek össze a résztvevők - főleg helybeliek - hogy

tisztelegjenek a jeles tábornok emléke előtt. Az ünnepi beszédet Csernák Béla református lelkész mondta, aki - bibliai példákhoz kiindulva - többször is utalt arra, mennyire fontos a múlt megismerése és a hagyományok ápolása, az értékek felismerése és megőrzése.

A koszorúzás után a Bárka elnevezést viselő református imateremben színészek műsorával folytatódott az ünnepség. A teremben látható helytörténeti kiállítást Csernák Béla lelkész ajánlotta a jelenlevők figyelmébe. Bemutatták az egyházközség régi kincseiből fennmaradt néhány feltéve őrzött tárgyat, valamint azokat a dokumentumokat, fotókat, amelyeket bihari családoktól gyűjtöttek össze erre az alkalomra. A kiállítás egyik tárlójában a Gáspár András exhumálásakor előkerült

tárgyakat, ereklyéket helyezték el. A program további részében többek között Péter Zoltán nagyváradi újságíró beszélt Gáspár Andrásról kapcsolatos kutatásairól. A kecskeméti vendégek az itteni kultuszról és a jeles tábornokkal kapcsolatos hagyományörző tervekről szóltak. Az esti baráti találkozó során természetesen szó esett arról is, hogy Gáspár András teljes életútjának és tevékenységének feltárásában, valamint megismertetésében a kecskeméti és a bihariak egyaránt sokat tehetnek, együtt is.

Gáspár András születésének évfordulója alkalmából november 27-én, vasárnap, ismét ünnepi istentiszteletre és ünnepségre kerül sor Bihar községben.

Székely Gábor

Grafikák, textil-tervek, textilek

Évtizedek óta a képző- és iparművészet valamennyi ágában, a művészek létrehozták az alkotóműhelyeket, szimpóziumokat, ahol közösségekben dolgozhattak, összehasonlíthatták, minősíthették alkotásait, új technikai megoldásokat ismerhetnek meg és megvitathatták a szakmájukat érintő kérdéseket.

A kecskeméti Művésztelepen, 1997-től, harmadik alkalommal dolgoznak, - a Kókay Krisztina által kezdeményezett és életben tartott - Textilművészeti Alkotóműhely festő, grafikus, textilművész és építész résztvevői. A Nemzeti Kulturális Alap ez évben egymillió forint támogatást nyújtott, az egy hónapig tartó alkotó - tervező munka feltételeinek a megteremtésére, és ezalatt a Ráday Múzeum lehetőséget nyújtott az előző évben született művek kiállítására.

A Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely munkáját bemutató kiállítást, Fogarasi Zsuzsa művészettörténész rendezte, aki a művek bemutatása mellett, a telepen eltöltött munkát, egyes alkotások reprodukcióit és a művészeket bemutató fotókat is szerepelteti, a népszerűsítés érdekében.

Brinkus Kata Kacérkodó címre keresztelt textilplasztikája, a spandex és a töltőfilc felhasználásával, szellemes formájával, felületi színeivel, groteszk bájt sugároz. Kecskés Ágnes az Aggodalom című miniatűr, ötoszfelvetésű szövött kárpitján mutatja be, hogy ezzel a

technikával, tónusgazdag alkotások teremthetők. Kozma Vera a Seta az árnyak között címet viselő textilterve, fotók szitanyomatának a felhasználásával, tüllfelületek alkalmazásával teremt egy különös látomásra emlékeztető kollázst a művek között. Kókay Krisztina textil- és grafikusművész A fal és A kötelékek mivesz rézkarcával és az Együtt címet viselő textitervével bizonyítja teremő erejét.

Olajos György grafikai lapjai, az Ikon-émlék, a Márk evangéliuma és a Napfoltok, a teljes felületet kitöltő díszítőelemek ritmikus ismétlődése, az egyes motívumok eltérő alkalmazása, és a színek eltérő tónusának a szerepeltetése jellemzi, a szitástechnika mesteri alkalmazása mellett. Sódvári Valéria: Tárgy figura raszterben és Palásti Erzsébet: Életfa című vegyes technikával megformált 2-2 műve a kiállítás sokszínűségét bizonyítja. Marinov Gusztáv építész, színes és fekete-fehér motívum sorozatával a szövési technikára alkalmas dekoratív tervet mutat be. Végh András festőművész Az ördög vánkosa és a Vadaspark nevet viselő képein, szürrealista formák, stilizált figurák, nyernek megfogalmazást, sajátos színvilágban. Lovas Ilona textilművész a Stáció című sorozatában a fém, az üveg, a plasztik és az ostya felhasználásával teremt érdekes felületeket, az anyagok újszerű szerepeltetésével.

A textilművészeti alkotások a ter-

Brinkus Kata: Kacérkodó.
(Nyúl Endre felvétele)

vek szintjén fogalmazódnak meg az alkotóműhelyekben, és akkor valósulhatnak meg, ha megrendelők fedezik, az anyag beszerzés és a szövés költségeit. Napjainkban, az állami mecénatúra meglete mellett, hiányzik a magánszféra művészeti igénye és anyagi fedezete ahhoz, hogy az alkotások létrejöjjenek.

A változatos témákat megjelenítő és számos technikai megoldást tartalmazó kiállítás kiegészül, a Művésztelepen október 29-én 11-18 óra között rendezendő nyílt nappal, ahol a Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhelyben jelenleg résztvevő művészek alkotásait ismerhetik meg az érdeklődők.

A Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Múzeumában, az október 15-én megnyílt kiállítás november 23-ig látogatható Kecskeméten.

D. K. M.

Újabb sikerkiállítás

TEXTÚRA címmel nyílt ismét egy érdekes kiállítás a Dán Intézetben. Talán már írunk sem kell: alig fértünk el a teremben, ahol egyúttal divatbemutató is volt.

Újságíró és oktatásszervező-képzés

A Bessenyei György Tanárképző Főiskola Képzési és Továbbképzési Intézete - az oktatásban sok éves tapasztalattal rendelkező - a Denorg Bt-vel együttműködve Kecskeméten is meghirdeti az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő tanfolyamai közül az újságíróit és az oktatásszervezőit az 1999/2000-es tanévre.

Ajánljuk akkreditált képzéseinket pedagógusoknak - hiszen a pedagógustovábbképzés követelményei - miniszteri rendelkezés alapján - OKJ-képzéssel is teljesíthető - és érettségizett fiataloknak, de természetesen azok jelentkezését is örömmel vesszük, akik még mindig kedvet éreznek a tanuláshoz.

Tanfolyamaink az OKJ-ben foglalt szakmákat jelentik, tehát olyan közép-

és felsőfokú szakképzések, amelyekkel a megszerzett szakmai végzettség alapján az adott szakmában munkát lehet vállalni, önálló vállalkozást lehet indítani vagy egyes esetekben jelentkezni lehet felsőfokú oktatási intézményekbe.

A jelentkezés feltétele az érettségi bizonyítvány, melynek másolatát a képző intézménynek a jelentkezési lappal együtt le kell adni.

Valamennyi tanfolyamunk önköltséges. A képzési díjat félvétenként kell befizetni, a befizetett díj vissza nem téríthető. A tanfolyam díja nem foglalja magába az esetleges jegyzetapparátust, valamint a képzés végén esedékes vizsgadíjat.

A Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ egyéni elbírálás alapján átvál-

lalja a tanfolyam költségeinek egy részét.

Oktatásunk hétvégenként szombaton a főiskola tanárainak illetve kecskeméti szakemberek irányításával folyik. Ettől az időponttól azonban közös megegyezés alapján a csoport természetesen eltérhet. Van olyan képzésünk, melynek vizsgakövetelménye a szakmai gyakorlat.

Ezt a záróvizsga időpontja előtt teljesíteni kell. A tanulmányi és vizsgakövetelményekről a Képzési és Továbbképzési Intézet szabályzatai adnak bővebb felvilágosítást.

Jelentkezésüket a Denorg Bt. 6000 Kecskemét, Pf. 634. címén várjuk!

Tel.: 76/415-228
Fax: 76/320-590

Móra Ferenc és Kecskemét

Móra Ferencnek idén kettős évfordulójára is emlékezhetünk: születésének 120. és halálának 65. évfordulóján. A két aktualitás pedig a Móra-émlékben: épp novemberhez közelítve /Katonák Napok!/- a Kecskeméthez és Katonához fűződő kapcsolata. Ismerjük Móra városunkhoz közeli szülővárosához fűződő szeretetét, ragaszkodását, melyről így szólt: "Engem Félegyháza tett íróvá", "Visszahúz a szülőföldem szava..." - de sok dokumentumát is ismerhetjük, felidézhetjük a mi városunkhoz, Kecskeméthez való kapcsolódásának, valamint érdeklődését városunk nagy fiának, Katona Józsefnek életé iránt.

Úr György a "Kecskeméti Lapok" 1934. febr. 13-i számában "Móra Ferenc első színpadi szereplése" címmel írott visszaemlékezésében így idézi fel egy szegedi kávéházi asztal melletti beszélgetését Mórával: "... felvettem előtte egy... kereseti lehetőséget: - Aki úgy tud beszélni, mint Móra Ferenc, - mondottam - az vagyont beszélhet össze magának. ...

- Alig hiszem, - nevetett Móra-hogy Szegeden akadjon egy ember is, aki fizessen, ha velem beszélni akar... Hanem ha úgy gondold, hogy lehetséges ilyen előadást tartani, rendezd meg valahol vidéken, kipróbáljuk a közönséget, ...

Így jutottam el Kecskemétre 1923 januárjában, ahol a Kecskeméti Lapok segítségével megrendeztem Móra előadását.

...Az előadáson kicsi, de annál lelkesebb közönség jelent meg... az "eredetileg egy órára tervezett" előadásból" háromórás szellemes, ötletektől sziporkázó, humoros, szórakoztató csevegés lett.

Az előadás közönsége Mórával együtt a közeli Beretvás kávéházba vonult és reggeli fél ótig, a szegedi vonat indulásáig nem jutott eszébe senkinek sem hazamenni aludni. Móra lelkes ünneplése az állomáson ért véget."

Móra Ferenc ezt megelőzően már többször is járt Kecskeméten jeles eseményekkor: régészeti és néprajzi vándorgyűlésen, a Katona-centenáriumon láthatta a Múzeum Katona-kiállítását és megkoszorúzta az új Katona-síremléket, a Dugonics Társaság bemutatkozásán s készült ide pár hétre 1933-ban is kutatni a Levéltárban, a Katona József életéről szóló regénye miatt.

A vasútállomás és környéke pedig nyolcadikos diákként is örök emlékévé válhatott, hiszen 1897. június 20-án az országos tornaünnepélyre egybegyűlt diákságról a következőket írta a Kecskeméti Lapok!... A kassaiak példáját követte a többi intézetek ifjúsága, kik szent áhitattal járultak a dráma-irodalom legnagyobb képviselőjének emlékszemélyéhez, ezek közül kitűntek a félegyháziak, akik a Hymnust elénekelve, Móra Ferenc gimnáziumi tanuló lépett az emelvényre s szavalta el erre az alkalomra írt következő lendületteljes költeményét: Katona József Emlékezete.

A lap akkori közlését 1933. februárjában megismétli az újság, újra olvashatóvá lett a "Lendületteljes" 11 nyolcsoros versszakú költemény, melynek néhány sorát ma is szívét melengető büszkeséggel és meghatottsággal idézhetjük:

"Örök nagyságodnak kicsiny jelölül

Nevedre ím szobor emelkedék
És hálaadó koszorút reája,
Folyton fűz újabb nemzedék.
És fűz évek százain keresztül
Ad mesterműved ihletet nekünk,
Te nagy, te szent, te csillaggleklő mártír,

Te mesterünk, vezérszövétnekünk!"

A szobor, melyről verse záradékában Móra -a kisdiák- említést tesz, a Vasútkertben ma is látható, szinte elfelejtett, Dunaiszky László által 1861-ben készített/felavatott közadakozásból emelt szobor. A szarkofágra utaló talapzat-építményre emelt oszlopon elhelyezett mell-szobor késő klasszicista hatást mutat. Katona Józsefnek ez a szobra eléggé elhanyagolt, méltatlan környezetben, kevés figyelemmel övezve áll a forgalmas környéken.

Megfeleltekünk róla a Katona Napokon, az áprilisi és a novemberi koszorúzások idején is. Illendő lenne, ha a Móra-émlékünk alkalmából újra lelkesülten és méltán helyeznének el virágokat, koszorúkat a város diákjai e szobornál is, felidézve/felolvasva Móra-ódáját nemzeti drámánk megalkotójáról! A Magyar Irodalomtörténeti Társaság Megyei Tagozatának helyi csoportja más szervezetekkel, így a Katona Emlékház Baráti Körével együtt hívja és várja e szoborhoz is a Katona Napok idején az emlékezőket, tisztelőket!

Bajtai Mária

A Móra évfordulóra készülve ülésezik az Irodalomtörténeti Társaság

Sziklás hegyek vonzásában

Negyvenöt év festői terméséből válogatott életmű kiállítással várja a Cifrapalotába Goór Imre a festészet szerelmeseit. Az 1954-es vázlatokkal és tanulmány rajzokkal induló tárlaton a korai realista festményektől a kubisztikus és konstruktív törekvéseken át, a legfrissebb, porózusan fénylő, vibráló hegyvonulatokig követhetjük egy gazdag művészi életpályát a főbb állomásait, ifjú Gyergyádesz László átgondolt rendezésében. Felfedezhetjük itt a mester megbízható rajztudását, kísérletező kedvét, műfaji sokszínűségét, a grafikai technikák igényes alkalmazását, a tűzzománc munkák játékos felszabadultságát, festményein pedig bele szimatolha-

tunk a friss porhó és a Kárpát medencét övező szép ritmusú hegyvonulatok tiszta levegőjébe. A természet közelsége és fenséges nyugalma árad a képekből, de soha nem a részlet, a pillanat, vagy a felszín illanó jelensége foglalkoztatja a festőt, hiszen pontosan tudja, hogy mindez csak a világ működésének a következménye, nem pedig a lényege. Goór a természettől és a népművészettől az építkezés, a teremtés logikáját, arányrendszerét és ritmusát leste el, ezt menti át műveibe és ennek tanúságait kívánja megosztani velünk.

A tárlat december 19-ig látható.

B.K.

Még tovább dobolok

Műzsák. Báron László alkotása

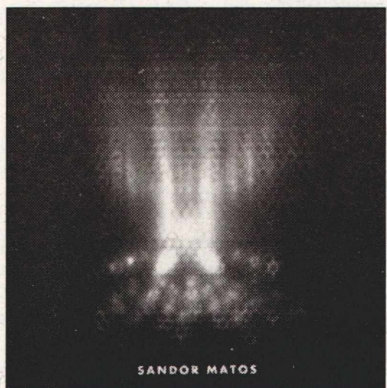
A gyűrött rozsdás vaslemez Günther Grass Bádogdob című regényét idézte fel a festő emlékeztében, nézegette, forgatta, majd fogta, kemencébe dugta és bezománcozta. G.G. meséje valami olyasmiről szól, hogy a kisfiú, aki hisz a tiszta értékekben nem akar felnőtt lenni, ezért mindent elkövet, hogy három éves maradjon. Van egy bádogdobja, és ha élete során olyan dologra akarják rá venni, amivel ő nem ért egyet, akkor előkapja és veri a dobát, mígnem egy

horpadt, gyűrött bádogdarab lesz belőle. "MÉG TOVÁBB DOBOLOK" ezt a címet adta Báron László a gyűrött, zománcozott vaslemeznek, amely látható lesz most készülő, gyűjteményes kiállításán. Sok meglepetésben és az előbbihez hasonló szellemi kalandban lesz részük mindazoknak akik ellátogatnak az Erdei Ferenc Általános Művelődési Központban október 28-án nyíló tárlatra.

B. K.

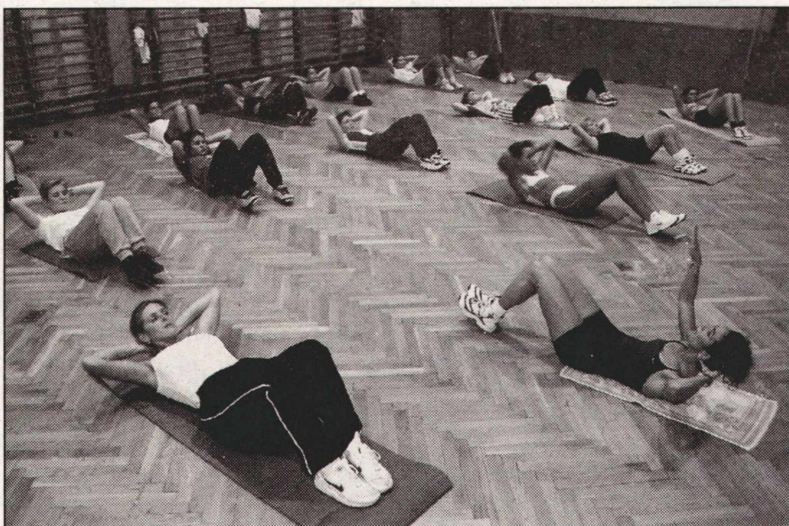
Hídverő művész

A kecskeméti indíttatású, ma Ausztráliában élő, de a 80-as évek végén városunkban is alkotó Matos Sándor kiállítása nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában. Mathiász-reliefjei Katonatelepen, Ágasegyházán láthatók - a fiatal képzőművész maradandó nyomaként. Hídverés a magyar és az egyetemes művészet közé - ez vezérli mottóként.

SANDOR MATOS

Fittnes aerobik - korhatár nélkül

Egyszer, jó pár évvel ezelőtt, egy fiú azt mondta, hogy "kövér" vagyok és ezért elhatároztam, hogy edzeni fogok. - Meséli Grosán Krisztina. - Hétfőtől péntekig minden napra beiratkoztam valahova. Egyik nap ide jártam, másik nap oda. Nagy elszántsággal dolgoztam a valóságban nem is igazán létező plusz kilóim ellen. De ennek a fiúnak a mai napig hálás vagyok, hogy az akkori megjegyzésével elindított ezen az úton. Nemsokkal később, édesapám tanácsára jelentkeztem a Testnevelési Egyetem aerobik edzői szakára, ahol 1993-ban végeztem.

- Ha az aerobik szót halljuk, nem biztos, hogy mindannyian ugyanarra gondolunk. Mit takar a elnevezés?

Az aerobik mozgalom a 70-es években indult el Amerikában. Első jeles képviselője Jane Fonda volt, aki a jazzgimnasztika és az erőnléti edzés alapmozdulatait dolgozta össze. Az akkori módszerek szerint az ízületeket nem igen kímélték, minden gyakorlatot nagyon magas ismétlésszámmal csináltak. Az edzés felépítésében nem követték a fokozatosság elvét. 10-15 évnek kellett eltenni ahhoz, hogy kiderüljön, változtatni kell a gyakorlatanyagon, a módszereken.

Ma már az aerobik szó hallatán több dologra gondolhatnak az emberek. Az egyik a versenyaerobik, ahol a 2 perces egyéni, páros és csapat gyakorlatok ma már olyan nehézségi fokkal bírnak, hogy a nemzetközi bírók szerint is korlátozókat kellene bevezetni. A másik vállfaja a fitness versenyek, a fürdőruhás, estélyi ruhás zenés gyakorlatok. A harmadik, a köztudatban legelterjedtebb fitness aerobik, amit most már így külön is választunk és amire én azt mondanám, hogy tömegsport jellegű. Nincs életkorhoz kötve. Már léteznek óvodás aerobik, tehát ilyen fiatalon is lehet kezdeni és tervben van az iskolai testnevelésbe való bevonása is. Felső korhatár nincs, mert nem tervezzük olyan gyakorlatokat, amelyekkel idősebb korban nem lehet megcsinálni.

- Az utóbbi időben a fitness aerobikon belül is sokféle változatról lehet hallani...

Egy idő után ugyanazok a gyakorlatok unalmassá válnak. Ha változtatni kell, az emberi fantáziának nincs határa. Ha unalmas, próbáljuk meg súlyzóval, steppinggel, esetleg lábsúlyal. De léteznek kick-box, sí, fitt-ball, spinning (biciklis), power dumbell (csopartos testépítő), gumiköteles és vízi aerobik órák is. Napjainkra egyre változatosabbak a

domásul venni: ez nem verseny. Itt nem kell a mellettem lévő túlzárnivalni, saját magát kell az embernek legyőzni. Viszont a csoportos munka, a társak jelenléte húzóerőt jelent, nagyobb, több munkára ösztönöz.

- Úgy tudom, nemcsak felnőtteknek tart edzéseket...

Igen. Az ÁFEOSZ-ban is tartok heti két alkalommal egy-egy órás aerobikot középiskolás lányoknak.

- Mennyiben jelent más feladatot ennek a korosztálynak az edzése?

Ők jobban szeretik a könnyebb,

foglalkozások. Különböző táncstílusokat is felhasználnak. Szervezőnek már preventív gerincdézői tanfolyamokat és képeznek personál trénereket is.

- Az emberek képességei különbözőek. Hogyan lehet akár 20-30 fővel is egyszerre dolgozni?

Végül is a program majdhogynem személyreszabott. Az edzőnek ismernie kell a tanítványait és komoly felelőssége van, hiszen itt emberi testekkel foglalkozunk. Az emberek az egészségüket adják a kezünkbe. Sajnos itt Kecskeméten nincs nagyon lehetőség külön kezdő, középhaladó, haladó csoportokra. Ez megnehezíti a munkát.

- Ön hogyan oldja meg ezt a problémát?

Én hétfőtől péntekig minden nap tartok edzést felnőtteknek a Vörösmarty Általános Iskolában. A program szinte naponta változik. Tartok koreográfiás, táncos aerobikot, használunk kézisúlyzót, lábsúlyt és steppinget is. Így mindenkinek tudok "testreszabott" munkát ajánlani. Ha jól akarok nyújtani, akkor több edzést kell tartanom és többfelét, hogy választani lehessen belőle. Beszélgetek a tanítványaimmal, igyekszem őket minél jobban megismerni. Tudnom kell mikor sportoltak utoljára, van-e valamilyen egészségügyi problémájuk. Mi a céljuk, mit szeretnének elérni. A tőlük kapott információk segítenek engem a tervezésben. Egyet kell tu-

táncosabb és a nagy ismétlésszámú gyakorlatokat. Ennek megfelelően számukra ilyen jellegű munkát tervezek.

- Hogyan látja a fitness aerobik jövőjét?

Véleményem szerint egyre többen igénylik az ilyen jellegű mozgást és felismerik az aerobikban rejlő értékeket. Egyre többen végzik el az edzői szakot, tehát a szakember ellátottság megoldott, a lehetőségek adottak itt Kecskeméten.

- Véleménye szerint melyek a legfontosabb szempontok az edzéstervezésben, vezetésben?

Olyan programot kell összeállítani, amit az emberek végig tudnak csinálni, mert ha nem, akkor feladja. Aki nem adja fel, annak állandó programja lesz, az élete részévé válik. Nagyon fontos a személyes kapcsolat, a csoporton belül az egyéni különbségek figyelembe vétele, a fokozatosság, a gyakorlatok jellegének megfelelő, hangulatos zene. A zene mellett állandó vezényszavakkal kell segíteni a végrehajtást. Azt kell elérni, hogy a terhelés, a nyújtó és légző gyakorlatok után mindenki felfrissülve induljon haza. Nagyon sok lehetőséget látok az aerobikban. Számmomra meg kihívást jelent ez a feladat.

Írta:

Zsámboki Anna

LAKBERENDEZŐI TANFOLYAM

Ismét lakberendezői tanfolyam indul 1999. októberében, mely egyéves, háromszáz órás és középfokú állami szakképesítést nyújt.

Heti két alkalommal (kedd és csütörtök este), hat éve összeszokott oktatói gárda, kiváló szakemberek tartják az órákat.

Főbb tantárgyak: építészet, belsőépítészet, művészettörténet, bútortisztítás, anyag- és faipari ismeretek, rajz. A tandíj 49 ezer forint, mely havi részletekben fizethető. Jelentkezni a szerkesztőség címén és telefonján lehet. 6000 Kecskemét Pf: 483 Tel.: 410-260

Halottak napján

Október végén, november első napjaiban benépesülnek a temetők. Halottainkra emlékezve gyűlnak a gyertyák, mécsesek. Emlékezünk.

SZÍNHÁZAJÁNLÓ

Tévedések vígjátéka

Tévedni is, nevetni is - emberi dolog. Ebben a színdarabban mindenki téved. De lehet, hogy ebben éppen mi tévedünk. Reméljük viszont, hogy mindenki nevetni fog az október 22-től Kecskeméten látható komédián.

Tévedés volna azt hinnünk, hogy Shakespeare nem ismerte már diákorában Donátus definícióját a víg-

kurtizán is azt latolgatja, hogy nem érdemes igazat mondani, mert akkor negyven dukátot veszít. Kerin- genek a tárgyak is: a pénzes erszény, a díszes nyaklánc, a negyven dukátos gyűrű, no meg a kötél, a feleség verésére való...

Úgy tűnik, e darab végére, egyetlen pillanatra összeáll a széttört egész, ki-ki rálel önmagára. Kez-

Szokolai Péter

Danyi Judit

játékról, amelyet egyébként Cicerónak tulajdonítanak: a vígjáték "az élet utánzata, az erkölcsök tükré, az igazság képmása". Ma nem tudunk jobbat. Álmunkban sem. Almodjuk azt, hogy "én" kettő vagyok és kergetjük egymást, de az "egy" igaz barátunk (szolgánk) is "kettő" és kergeti egymást körbe-körbe, aszerint, hogy mikor, miben mennyi az igaz és a hamis. Tévelyítő. Tegnap még mindenki ismert, ma a hitvesem is megtagad. Idegen lettem. Másrészt: engem itt senki nem ismer, mégis pénzt nyomnak a kezembe, hitvesi ágyat kínálnak, pedig idegen vagyok. Egyik oldalon a hiány, a másik oldalon a túlkínálat. És a pénz, a pénz, a pénz... Még a

dódhat az élet, ha kilépünk a színházból. Nem dulakodva, egymás előtt vagy mögött, hanem egymás mellett. Mint Shakespeare írja: Miként együtt e földre testvérként jöttünk, Menjünk kéz kézben tovább, a nagyvilág előttünk. Ez az álom, mindannyiunk álma. S a színház kapuin túl, szinte még halljuk a tapsot, ismét előtörnek kételyeink: megtaláljuk-e (jobbik) énünket, nem adjuk-e el magunkat egy duzzadt erszényért, odafigyelünk-e szeretteinkre... amíg reményeinket morzsolgatjuk, marad a kötél, a gyűrű, a nyaklánc. No meg az er(sz)ény.

Gyergyádesz László

Kiállításmegnyitó imával. Vallás a cigányok festészetében címmel rendeztek kiállítást Kecskeméten, a Műkertvárosban, a Gizella tér 1/a. alatti székházban. A Cigány Kulturális és Módszertani Központ és a Cigány Ház közös rendezvényének megnyitóján Jávorka Lajos plébános mondott imát Kecskemét polgárainak boldogulásáért, majd Daróczi Ágnes a Magyar Művelődési Intézet főmunkatársa beszélt. Az egész napos rendezvényen Choli Daróczi József költővel is találkozhattak az érdeklődők.

A KELE keresi. A Kecskeméti Lokálpatrióták Egyesülete keresi az 1919-ben meggyilkolt dr. Gyalóky Sándor királyi főügyész emlékét őrző táblát, amely 1949-ben tűnt el a a Bíróság épületének faláról. A középszürke márványlapon arany betűkkel írt mementót szeretné megtalálni az egyesület, ezért kéri, hogy bárki tud a hollétéről, vagy esetleg őrizi azt, jelezzen a 76/323-423-as telefonszámon.

Módszervásár. November 6-án Holmi-Pedagógiai módszervásárt tartanak az Ifjúsági Otthonban. A nevelést a művészet eszközeivel segítő szakmai program szervezője a Kecskeméti Drámapedagógiai Műhely.

A FIDESZ-es polgármesterek regionális tanácskozásukon, a kecskeméti Városházán vitatták meg Áder János parlamenti elnök jelenlétében a következő évi költségvetési irányelveket.

Családi bábszínház. A Kecskeméti Ifjúsági Otthonban október 30-án, szombaton 16 órakor a Kacor király című mese kerül színre. A foglalkozást Szirtes Józsefné vezeti a Vándorbot Bábskör tagjainak közreműködésével. A közönség nemcsak a produkciót élvezheti, hanem bábót készíthet, megtanulhatja a dalokat, részt vehet az előadásban. A foglalkozásra várják a gyerekeket, felnőtt kísérőiket. Részvételi díj 120 forint.

Dialógus a civil Magyarországról címmel a Miniszterelnöki Hivatal Civil Kapcsolatok Főosztálya és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata konferenciát szervezett a megyeszékhelyen. A két napos tanácskozáson (október 21-22-én) az előadók hat szekcióban a civil szervezetek hatékony működésének kérdéseit tekintik át.

Politikai hangvételű cikk

Ellopták a három hónapos biciklimet.

Néhány békési rendőr egymáshoz feltűnően közeli időpontban öngyilkos lett.

És, hogy mi ebben a két esetben a közös? Természetesen az, hogy a rendőrség mindkét esetben alig egy hónap nyomozás után lezárta a nyomozást. De vajh, miért?!

A biciklim túl kis falat volt nekik, legalábbis az illetékesek hozzáállásából ezt szűrtem le. Három hét után kaptam egy levelet, hogy az elkövető nincs meg, a nyomozást (hehe!) lezárják, satöbbi. Három hét... Nem erőltették meg magukat.

Talán, ha a rendőröket jobban megfizetnék (?)

Ezek az öngyilkosságok azért már érdekesebbek. Itt azért zárták le a nyomozást (elnézést ezért az utóbbi apró túlzásért), mert az *olajmaffiának semmi köze ezekhez az esetekhez*. Teljesen természetes, hogy a rendőri állomány önmagát mészárolja. (Különbözik meg senki ne kíváncsiskodjon, inkább örüljön mindenki, hogy *őt* békén hagyják. Ha valaki mégis nagyon beleássa magát a dologba, akkor hirtelen nagyobb pénzösszegre tehet szert, esetleg felrobbanhat az autója. Vagy a garázsajtaja. Vagy meghalhat a felesége. Vagy a kutyája. Esetleg véletlenül öngyilkos lehet. És kész.)

Most meg úgy érzem, hogy a rendőrség *lassabban, és kevésbé hatékonyan* dolgozik, ha a rendőröket *jól megfizetik*. Nem tudok én ezen a hatóságon kiigazodni.

Végül is a dolog szerintem így áll: Ha a rendőrt megfizetik, dolgozik. Ha jól megfizetik, jól dolgozik. Azonban, ha igazán jó pénzt kap, nem csinál semmit.

(Ilyen esetekben ugyanis *ez a dolga*.)

És, hogy hogyan reagál minderre a kormány, akinek a rendőrség-re is figyelnie kellene, hiszen a rendőri állomány fizetésének legalább *felét* ő adja?

Természetesen elhatározza, hogy körbehurcoltatja az országon a Szent Koronát, azután meg ingyen mutogatja a középiskolásoknak.

Mikor lesz már ennek vége?

Braunitzer Gábor

Köztér posta Köztér posta

Tisztelt.Szerkesztőség!

Nagy szomorúsággal tapasztaltam, hogy általam nagyra becsült "Köztér" című lap is belépett azok táborába, akik ezt az évet tartják az évezred utolsó évének. Ebben a kérdésben sajnos nem csak Önök tévednek.

Időszámításunk Krisztus után nem 0-val, hanem 1-el kezdődött. Ebből logikusan következik, hogy az egyes időrendi ciklusok vége 10, 100, 1000, illetve esetünkben 2000. Ily módon az évezred utolsó augusztusa 2000. nyarán fog eljönni, az új évezred első napja pedig 2001. január 1.

Tisztelettel: **dr. Pozsgai Attila**

Köztér az interneten

Lapunk az interneten!

A <http://www.kecskemeti.info.hu> címen találhatják meg. E-mail-en is várjuk Olvasóink véleményét, hozzászólását és írásait.

"Emilünk":

kozter@kecskemeti.info.hu

Lapunk megvásárolható a város és környéke újságárúsi helyein, ingyen hozzáférhető a közintézményekben, valamint ingyen megrendelhető a szerkesztőség címen, telefonján.

Lapzárta: 10-én, megjelenés 20-án

Köztér

Kecskeméti közéleti lap

Alapította: Kerényi György

Főszerkesztő: Nagy Mária

Főmunkatárs: Magyar Ágnes

Fotó: Haydu Tamás

A szerkesztőség címe: 6001 Kecskemét pf.: 483. Ceglédi út 38. Tel./Fax: 76/410-260, 485-720. Telefon: 06-30/928-25-17.

E-mail: kozter@kecskemeti.info.hu

Támogatóink: Autóúveg Kft., Canada Petrol, Elektrocenter (K.E.K. Kft.), Zephyr Kft. és még többen.

Kiadja: az Extra Piac Kft. 6000 Kecskemét, Petőfi S. u. 1/a. Felelős kiadó: Székely Zsolt. Előkészítés: Hegedűs József.

ISSN 1418-9712.

Nyomtatta: Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.

Táskaszám: 99-1919

Varró János nyugalmazott főiskolai tanár Benedek Elek munkásságáról tartott előadást az OKN rendezvényén, a LIGA könyvtárban

Oktoberben az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozata keretében számtalan programot kínált az érdeklődőknek a Katona József Könyvtár. November sem lesz események nélküli, rögtön 4-én 17 órakor Információ és társadalom címmel folytat figyelemre érdemes beszélgetést a Lajosmizsei Városi Könyvtárban Vekerdi László, Staar Gyula és Füzi László.

Könyvbemutatót tartanak november 10-én, 16 óra 30 perces kezdettel. Dr. Orosz

László A Bánk bán értelmezéseinek története című munkáját mutatja be a szerzővel folytatott beszélgetés keretében Bíró Ferenc egyetemi tanár és Beke József irodalomtörténész.

November 11-én, 15-30-kor kezdődik a Forrás szerkesztőségi délutánja: Kortárs költészet - kortárs grafika címmel. Vendégeik a grafikai pályázaton szereplő versek költői. Költői munkájáról beszél Nagy Gáspár, Szabó T. Anna és Tolnai Ottó.